

A tüneti kezelés magyar nyelvű szakirodalmának bibliográfiája

Szerkesztette:
Pilling János

Magyar Thanatológiai Alapítvány, Pécs-Budapest, 2001.

Előszó

A XX. században az orvostudomány rendkívül erőteljesen fejlődött. Ennek eredményei – a társadalom számára is jól érzékelhetően – a mindennapi orvoslás részeivé váltak, a diagnózisalkotás, a terápia és a megelőzés területein egyaránt. Az oki terápia előtérbe kerülése a század első felében átmenetileg háttérbe szorította a tünetek megszüntetésére vagy csillapítására irányuló kezelések fejlődését. Azokon a területeken azonban, ahol a gyógyító munka elérte a kor tudományos ismereteinek határait, szükségessé vált a tüneti kezelés alkalmazása. E terület kezdeti fejletlensége volt az egyik fő oka a század közepén a haldokló betegek humánus gondozását végző hospice mozgalom kialakulásának, amely legfőbb céljaként a gyógyíthatatlan betegek életminőségének javítását tűzte ki. A hospice gondozásnak központi eleme a tünetek kezelését szolgáló ún. palliatív terápia, amely az elmúlt évtizedekben már önálló tudományággá vált: szakembereit helyi és nemzetközi szervezetek egyesítik, rendszeresen megrendezik szakmai fórumait, fejlődéséről önálló folyóiratai adnak hírt.

A gyógyíthatatlan betegek tüneteinek csillapítására szolgáló palliatív terápia eredményei azonban hatással vannak az orvoslás egyéb területeire is. A tünetek csillapítására ugyanúgy szükség lehet a krónikus betegek gondozásában, mint akut betegségeknél, általában az oki kezelés kiegészítéseként. Azt a tüneti kezelést, amelyet a kuratív (gyógyító) terápia kiegészítéseként használnak, szupportív kezelésnek nevezik.

A tüneti (palliatív és a szupportív) terápia napjainkban, az életminőség fogalmának felértékelődésével egyre fontosabbá válik. Eredményeinek elterjedését azonban nehezíti, hogy a graduális képzések jelentőségénél jóval kisebb hangsúlyt helyeznek oktatására – annak ellenére, hogy tünetek csillapításával az orvosnak nap mint nap kell foglalkoznia.

E bibliográfia összeállításának legfőbb célja, hogy az oktatók és a klinikusok egybegyűjtve juthassanak hozzá a különböző tünetek csillapításával foglalkozó szakirodalmi forrásművek adataihoz.

A bibliográfia összeállításának legfőbb *tartalmi elvei* a következők voltak:

- A bibliográfia csak magyar nyelvű könyvek és tanulmányok adatait tartalmazza. Ennek oka elsősorban az, hogy a (rendkívül terjedelmes) idegen nyelvű szakirodalom kutatásához kitűnő számítógépes programok használhatók (pl. Medline, PsycLit stb.) – ezekben azonban a magyar nyelvű források csak elvétve találhatók meg. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a külföldi szakirodalom jelentős része Magyarországon nem, illetve csak költséges utakon érhető el.
- A bibliográfia nem választja szét a tüneti kezelés két ágának (a palliatív és a szupportív terápiának) a szakirodalmát. Ezek határai egyre inkább elmosódnak (a két terület módszerei, tapasztalatai kölcsönösen hatnak egymásra), így a bibliográfia nem a betegségek prognózisa, hanem a tünetek jellege alapján épül fel.
- Az irodalomjegyzékben elsősorban az 1990 után megjelent művek adatai szerepelnek. Ennek oka az orvoslás gyors fejlődése: a több évtizedes publikációkban közölt ismeretek napjainkban már általában elavultak, korszerűtlenek. (Kis számban mégis szerepelnek az összeállításban olyan művek adatai is, amelyek a '80-as évek végén jelentek meg – vagy azért, mert mindmáig hivatkozási alapot jelentenek, vagy azért, mert a későbbiekben e témakörben nem jelentek meg magyar nyelvű munkák.)
- Az összeállításban főleg orvosi munkák adatai szerepelnek. Bár a palliatív kezelés ideális esetben interdiszciplináris együttműködéssel valósul meg, a nem orvosi területek szakembereinek tünetkezelő munkájáról magyar nyelven még kevés szakmunka szól. A bibliográfia „haldokló betegek gondozása, hospice” című része jeleníti meg leginkább azt a sokszínűséget, amelyet a palliatív terápia interdiszciplinaritása képvisel.
- Az irodalomjegyzék gyakorlat-centrikus: azoknak a műveknek az adatait tartalmazza, amelyeknek információit a betegekkel foglalkozó szakember mindennapi munkájában

alkalmazni tudja. Nem szerepelnek benne pl. az alvás vagy a fájdalom (ideg)élettani háttéréről szóló írások – ezek nagy száma miatt ugyanis az alvászavarok megszüntetéséről vagy a fájdalom csillapításáról szóló írások adatai szinte elvesznének az információáradatban. A bibliográfia tehát nem törekszik az érintett témakörökkel kapcsolatos valamennyi mű adatainak összegyűjtésére – inkább egy ajánlásnak tekinthető a klinikusok munkájának segítéséhez.

- Ez a pragmatizmus megnyilvánul az egyes kezelések oki vagy tüneti jellegéről folyó viták figyelmen kívül hagyásában is. Példa lehet erre a depresszió kezelésével kapcsolatos rész: míg egyesek a biológiai terápiákat (pl. az antidepresszánsokat) tartják oki kezelésnek, mások ezt tüneti gyógymódnak tekintik, s a pszichoterápiás kezelést nevezik oki terápiának. A klinikai tapasztalatok szerint mindkét megközelítéssel hatékonyan lehet kezelni depressziós betegeket – a modern pszichiátria a módszerek kombinálását illetve egyénre szabott alkalmazását tartja ideálisnak. A bibliográfia tehát átlépi a tüneti kezelés akadémikus értelemben vett határait, s gyakorlatiasan arra összpontosít, hogy bizonyos tüneteket milyen módszerekkel lehet megszüntetni – függetlenül attól, hogy ezek a tünet kiváltó okára irányulnak-e vagy sem.

Formai szempontból a bibliográfia a következőképpen épül fel:

- A palliatív terápia általános szakirodalmának ajánlatát követően a bibliográfia betűrendbe állított tünetek szerint csoportosítva tartalmazza az írások adatait. Az összeállítás végén külön blokkot képez a gyermekek tüneteinek csillapításával foglalkozó rész.
- Minden blokkban először az adott tünettől foglalkozó könyvek (ha vannak ilyenek), majd a tünettől kapcsolatos tanulmányok adatai szerepelnek, a szerző neve szerinti betűrendben. Amennyiben egy szerzőnek több munkája is megtalálható a blokkban, első helyre a legfrissebb írás adatai kerültek, s ezt időben csökkenő sorrendben követi a többi mű.
- Az összeállítás az ún. évszámkiemelő bibliográfia elvei szerint épül fel. Ennek megfelelően az adatok sorrendje
 - könyveknél: szerző(k) neve(i) – a kiadás évszáma – cím – külföldi művek fordításainál a fordító neve – a kiadó neve – a kiadó székhelye
 - könyvek fejezeteinél: szerző(k) neve(i) – a kiadás évszáma – cím – a kötet szerzőjének vagy szerkesztőjének neve – a kötet címe – kiadó neve – kiadó székhelye – a hivatkozott fejezet kezdő és záró oldalszámai
 - folyóiratban megjelent tanulmányoknál: szerző(k) neve(i) – a kiadás évszáma – cím – a folyóirat neve – évfolyamszám – kötettség (zárójelbe téve) – a hivatkozott tanulmány kezdő és záró oldalszámai.

E bibliográfia összeállítójaként ezúton is szeretnék köszönetet mondani Hegedűs Katalinnak, Novák Mártának, Simkó Csabának és Telekes Andrásnak, akik véleményükkel, javaslataikkal, kiegészítéseikkel hozzájárultak az irodalomjegyzék pontosabbá tételéhez.

Bízom benne, hogy a bibliográfia hozzá tud majd járulni a tüneti kezeléssel kapcsolatos ismeretek még szélesebb körű elterjedéséhez, s ezáltal a betegek szenvedéseinek csökkentéséhez.

Dr. Pilling János
szerkesztő

A tüneti kezelés magyar nyelvű szakirodalmának bibliográfiája

Rövidítések:

é.n.: év (megjelölése) nélkül

évf.: évfolyam

ford.: fordította

h.n.: hely (megjelölése) nélkül

k.n.: kiadó (megjelölése) nélkül

sz.: szám

szerk.: szerkesztette

uő: ugyanő

Palliatív terápia (általában)

Könyvek

Hegedűs Katalin, Szy Ildikó (szerk.) (2000): A terminális állapotú daganatos betegek palliatív ellátása. Szakmai irányelvek. Magyar Hospice Egyesület, Budapest

Ruzsa Ágnes (1999): Palliatív terápiás ismeretek. SOTE, Budapest

Ruzsa Ágnes (1996): Bevezetés a palliatív terápiába. Magyar Hospice Egyesület, Budapest

Alvászavarok

Könyvek

Köves Péter (szerk.) (1998): Az obstruktív alvási apnoe szindróma. Springer Hungarica, Budapest

Novák Márta (szerk.) (2000): Az alvás- és ébrenléti zavarok diagnosztikája és terápiája. Okker Kiadó, Budapest

Lavery, Sheila (1998): A gyógyító alvás. Regeneráló alvás - a természet erejével. Officina Nova, Budapest

Inlander, Charles B. (1997): Ismeri ön a jó alvás elérésének 67 módját? Helikon, Budapest

Chopra, Deepak (1997): Nyugalmas alvás. A jó alvás titka. Budapest, Édesvíz

Selby, John (1993): A jó alvás titkai. Orex Kiadó, Budapest

Tanulmányok

Abonyi Eszter (1998): Alváselégtelenség és kezelése. 1. rész: Praxis, 7 (1): 51-54., 2. rész: Praxis, 7 (2): 41-44.

Antal János (1994): Alvási apnoe szindróma jelentősége a gerontopszichiátriában.

In: Simkó Alfréd (szerk.): A gerontopszichiátria aktuális problémái. Print-X, Budapest, 233-246.

Bartkó György (1996): Dormicum tabletták alkalmazása időskori alvászavarokban. Háziorvos

- Továbbképző Szemle, 1 (3): 216-218.
- Böszörményi-Nagy György (1994): Alvás alatti légzészavarok. Kórház, 7. sz.: 2-4
- Domán Vera - Katona Ilona (2000): Alvászavarok háziiorvosi szemmel - egy gyógyszervizsgálat tükrében. Háziorvos Továbbképző Szemle, 5 (3): 210-214.
- Halász Péter - Janszky József (1998): Alvászavarok. In: Füredi J. (szerk.): A pszichiátria magyar kézikönyve. Medicina, Budapest, 388-404.
- Halász Péter (1996): Az insomnia jelentősége és kezelése. Gyógyszereink, 46 (5): 201-203.
- Heiczman Ágnes (2000): Alvászavarok kezelése homeopátiával. Komplementer Medicina, 4 (1): 30-31.
- Köves Péter (1999): Az alvászavarok kezelésének alapszabályai. Medicus Anonymus, 7 (4): 35-38
- Köves Péter (1997): Dormicum a háziiorvosi gyakorlatban. Háziorvos Továbbképző Szemle, 2 (4): 341-344.
- Köves Péter (1994): Alvászavarok jellemzői és kezelése idős korban. In: Simkó Alfréd (szerk.): A gerontopszichiátria aktuális problémái. Print-X, Budapest, 219-231.
- Marosi Dóra (2001): A midazolam és a zolpidem hatásának összehasonlító vizsgálata rövidtávú, nem organikus alvászavarok esetén. Novitates, 7 (1): 22-24.
- Molnár Gyula (1992): Az időskorú betegek alvászavara és gyógyítása. In: Simkó Alfréd (szerk.): Válogatott fejezetek a gerontopszichiátriából. Magyar Pszichiátriai Társaság, Budapest, 189-193
- Novák Márta - Purebl György (2001): Alvászavarok. In: Buda Béla - Kopp Mária (szerk.): Magatartásorvoslás. Medicina, Budapest
- Novák Márta (2000): Alvászavarok és kezelésük. Medicus Anonymus, 8 (11): 35-39.
- Novák Márta (1998): Az alvás- és ébrenléti zavarok felosztása és differenciáldiagnózisa. Háziorvos Továbbképző Szemle, 3 (2): 81-82.
- Pary, Raymond - Tobias, Carmelita R - Webb, William K - Lippmann, Steven B. (1997): Az alvászavarok kezelése: hogyan juthatunk közelebb az álmatlanság gyökeréhez? Orvostovábbképző Szemle, 4 (2): 107-117.
- Salamon László (2000): Az alvászavarok akupunktúrás kezelése. Komplementer Medicina, 4 (1): 13-15.
- Simkó Alfréd (1994): Zopiclonnal (Imovane) szerzett tapasztalatok időskorúak alvászavaraiban. In: Simkó Alfréd (szerk.): A gerontopszichiátria aktuális problémái. Print-X, Budapest, 361-371.
- Terján Éva (1998): Az insomnia korszerű és költséghatékony kezelése. Kórház, 5 (1): 15-17.
- Várdi Visy Katalin (1999): Alvás alatti légzészavarok. Háziorvos Továbbképző Szemle, 4 (3): 177-182.
- Vizi János - Novák Márta (1998): Alvászavarok előfordulása szomatikus és pszichés betegségekben. Háziorvos Továbbképző Szemle, 3 (2): 83-88.
- Vizi János - Novák Márta (1998): Az inszomniák gyógyszeres terápiája és nem-farmakológiai kezelési módszerei. Háziorvos Továbbképző Szemle, 3 (2): 89-91.

Bőrtünetek

- Telekes András - Horváth Zsolt (2000): A rosszindulatú betegségekhez és kezelésükhöz társuló bőrtünetek és ezek gyógyszeres terápiája. Háziorvosi Továbbképző Szemle, 5 (1): 284-288

Cachexia

Tanulmányok

- Dobson Szabolcs (1996): A kutatás-fejlesztés újdonságai Új eredmények a rákbetegek cachexiajának (fizikai leromlásának) kutatásában. Gyógyszerészet, 40 (5): 372-374
- Telekes András, Horváth Zsolt (2000): A daganatos eredetű cachexia és anorexia mechanizmusa és terápiája. Háziiorvosi Továbbképző Szemle, 5: 381-386
- Terján Éva - Simonkovich Péter (2000-2001): Mesterséges táplálás a háziiorvosi gyakorlatban
1. rész: Praxis, 2000. 9 (9): 70-71.
 2. rész: Alultápláltság (malnutritio) daganatos betegségekben. Praxis, 2000. 9 (10): 60-61.
 3. rész: Praxis, 2001. 10 (3): 77-79
- Tulok István (2001): Daganatos betegek anyagszere problémái. Háziiorvos Továbbképző Szemle, 6 (1): 41-46.

Daganatos betegségek palliatív kezelésének speciális kérdései

Tanulmányok

- Ajtai Béla, Oláh Attila (1991): Transhepaticus drainage-al kiegészített cholecysto-duodenostomia icterus palliatív megoldásában. Egy új típusú bilio-digestív anastomosis lehetősége. Magyar Sebészet, 44 (3): 134-136.
- Balázs Ákos - Kupcsulik Péter - Vígváry Zoltán - Miklós Imre - Kokas Péter - Forgács András (1997): Palliatív intraluminalis after-loading radioterápia (IALR) eredményei nyelőcsőtumorok kezelésében. Magyar Sebészet, 50 (2): 71-75.
- Csontos Zsolt - Cseke László - Lukács László - Horváth Örs Péter (1999): Korlátok és lehetőségek malignus nyelőcső tumorok palliatív sebészi kezelése esetén. Magyar Sebészet, 52 (1): 27-31.
- Dajka Miklós, Pécsi Lajos, Rajcsányi Zsuzsanna (1994): Colorectalis carcinomák májmetastasisainak palliatív chemoembolisációs kezelése. Magyar Radiológia, 68 (6): 177-181
- Gál István - Kovács István - Szabó Lajos - Topa Lajos - Pap Ákos (1996): Laparoszko­pos gastroentero-anasztomózis az előrehaladott pancreasrák palliatív kezelésében. Magyar Sebészet, 49 (4): 299-305.
- Góg Tamás - Patai Árpád - Márkus Béla - Rakos Gyula - Döbrönte Zoltán (1997): Pancreas tumor okozta obstrukciós icterus palliatív sebészi és endoszkópos kezelése. Magyar Sebészet, 50 (4): 217-221.
- Horváth Zsolt - Telekes András (2000): A csontáttétek tünettana. Nőgyógyászati Onkológia; 2-3: 119-125
- Kánitz Éva (1994): Inoperábilis tüdőcarcinomás betegek palliatív kezelése. Rehabilitáció, 4 (3): 314-315.
- Kovács István - Dévényi Katalin - Kiss Sándor, Sz. - Kiss Gyula, G. - Péter Mózes - Sápó Péter (2000): Malignus nyelőcső szűkületek és fistulák palliatív kezelése Tygon és Polyflex self-expanding stent alkalmazásával. Endoscopia és minimálisan invazív terápia, 3 (3): 47-52.
- Kónya András - Vígváry Zoltán (1997): Intervenciós radiológiai eljárások inoperábilis primer májrákok palliatív kezelésében. Magyar Onkológia, 41 (3): 171-178.
- Kónya András, Vígváry Zoltán (1995): Többciklusú kombinált locoregionális terápiával elért eredményeink multiplex májmetastasisok palliatív kezelésében. Orvosi Hetilap, 136 (3): 135-140.

- Kónya András - Vigváry Zoltán (1994): Hilusközeli és intrahepatikus malignus epeúti szűkületek palliatív kezelése intervenciós radiológiai módszerekkel. *Lege Artis Medicinæ*, 4 (3): 234-241.
- Kónya András, Vigváry Zoltán (1994): Olajos kontrasztanyaggal végzett kemoembolizáló nagy kiterjedésű inoperabilis primer hepatocellularis carcinomák palliatív kezelésében. *Orvosi Hetilap*, 135 (5): 227-234.
- Márkus Béla, Kántor Elemér, Pintér Gábor (1992): Pancreas carcinoma: radikális vagy palliatív kezelés? (10 éves beteganyagunk tapasztalatai) *Magyar Sebészet*, 45 (5): 271-277.
- Moskovits Katalin (1994): Heti kis dóziszú anthracyclinek carcinomás betegek palliatív kezelésére. *Lege Artis Medicinæ*, 4 (10): 912-916
- Oláh Attila - Pardavi Gábor - Mátrai Tamás (1996): Pancreasfejtumorkok miatt végzett palliatív műtéti beavatkozások értékelése. *Orvosi Hetilap*, 137 (35): 1915-1920.
- Orosz Péter - Juhász László (1995): Májkapui malignus epeúti stenosisok endoscopos palliatív kezelése. *Orvosi Hetilap*, 136 (34): 1823-1827.
- Póka Róbert (2000): Petefészekrákos betegek palliatív daganatpusztító gyógyszeres kezelése. *Nőgyógyászati Onkológia*, 5 (1): 13-16.
- Szántó István (2000): A méhnyakrák palliatív gyógyszeres kezelése. *Nőgyógyászati Onkológia*, 5 (1): 76-77.
- Szántó János - Szondi Klára - Kiss Sándor (1993): Tracheát infiltráló papillaris pajzsmirigyrák palliatív kezelése (Esetismertetés). *Magyar Onkológia*, 37 (2): 79-81.
- Székely Judit - Papp Ilona - Miklós Imre - Poller Imre (1993): Inoperabilis nyelöcsőtumorkok palliatív intraluminalis sugárkezelése high dose rate after loading-készülékkel. *Magyar Onkológia*, 37 (4): 177-178.
- Vigváry Zoltán - Kónya András (1995): Choledochus carcinoma palliatív kezelése intraductalis sugárkezelés és percutan transhepaticus intervenciók kombinációjával. *Magyar Radiológia*, 69 (4): 122-126.
- Vigváry Zoltán - Kónya András (1995): Az uterus leiomyosarcomájának palliatív katéteres embolizációja. *Magyar Radiológia*, 69 (2): 33-35.
- Vigváry Zoltán - Kupcsulik Péter - Miklós Imre - Balázs Ákos (1991): Endoscopos tubuslevezetés és intracavitalis irradiatio inoperabilis nyelöcsődaganatok palliatív kezelésére. *Orvosi Hetilap*, 132 (7): 347-353.
- Vincze Károly - Csorba Lajos - Orbán István (1991): Sebészi módszerek alkalmazása malignus refrakter asciteses betegek palliatív kezelésében. *Magyar Onkológia*, 35 (4): 253-262.

Decubitus

Könyv

Bíró István (1993): *Decubitus. A felfekvés megelőzése és terápiája.* Golden Book, Budapest

Tanulmányok

- Árva Julianna (2000): Az ülőcsont sebeinek megelőzése: helyes pozicionálás tolószékben. *Nővér Praxis*, 3 (1): 7-10.
- Bakos Noémi - Szentandrassy Júlia (1999): A Curiosin antibakteriális és antifungális hatásának vizsgálata. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 4 (4): 269-271.
- Baksa József (2000): A decubitus klinikuma és korszerű terápiája. *Kórház*, 7 (6/7.): 21-24.

- Baksa József (1999): A decubitusról - a megelőzéstől a terápiáig. Kórház, 6 (2): 16-18.
- Baksa József (1998): Több tízezer beteg évente: felfekvés (decubitus). Magyar Egészségpiac, 1 (1): 6-11.
- Bíró István (1993): A decubitus ellátása a háziorvosi gyakorlatban. Praxis, 2 (6): 17-21.
- Csitos Józsefné (1997): A decubitus megelőzése és kezelése. Kórház, 4 (5): 32-34.
- Daróczy Judit (2001): A decubitus megelőzése és kezelése. Medicus Anonymus, 9 (1): 25-27.
- Daróczy Judit (2000): A decubitus: betegség vagy ápolási hiba? Recept, 11 (4): 12-13.
- Gera László - Fröhlich Péter - Kertész Gábor (1997): A sacralis decubitus kezelés musculocutan lebennyel. Magyar traumatológia, ortopédia, kézsebészet és plasztikai sebészet, 40 (1): 64-68.
- Gion Gábor - Molnár Farkas Orsolya (2000): A decubitus jelentősége az ápolásban. Praxis, 9 (1): 83-86. [valamint: Nővér, 1998. 11 (2): 19-22.]
- Gion Gábor - Molnár F. Orsolya (1998): Eredmények a korai stádiumú decubitusok kezelésében körömvirágkenőcs alkalmazásával. Nővér, 11 (6): 11-13.
- Gion Gábor - Molnár F. Orsolya (1998): Körömvirágkenőcs alkalmazása a korai stádiumú felfekvések kezelésében. Kórház, 5 (1): 23-25.
- Gulácsi László: Az Európai Decubitus Tanácsadó Bizottság (EPUAP) ajánlása (2001): minimálisan gyűjtendő adatok decubitus esetén. Nővér, 14 (1): 41-42.
- Gulácsi László (2000): Decubitus prevenció és terápia: Európai Együttműködés 2000-20002. Recept, 11 (4): 13-14.
- Gulácsi László (1998): A decubitusról. Nővér, 11 (2): 11-16.
- Halmy Csaba - Varga Ibolya - Jósvay János - Botos Katalin - Paróczay Klára (1999): A felfekvéses fekély megelőzésének lehetőségei. Kórház, 6 (3): 13-15.
- Halmy Csaba - Lukácsi Ilona - Paróczay Klára - Botos Katalin (1998): 20 elfekvéses fekély megelőzési és terápiás protokollja Központi Honvédkórházában. Medicus Anonymus, 6 (10): 18-19.
- Jósvay János - Donáth Antal - Kertész Györgyi (1999): A tomportájéki decubitusok műtéti kezelése. Rehabilitáció, 9 (2): 42-44.
- Jósvay János - Donáth Antal (1997): A medencetájéki decubitusok műtéti kezelésének lehetőségei.
1. rész: Honvédorvos, 1997, 49 (1): 44-51.
 2. rész: Honvédorvos, 1997, 49 (1): 52-58.
 3. rész: Tomportájéki decubitus. Honvédorvos, 1997, 49 (2): 90-96.
 4. rész: Ülőgumó feletti decubitus. Honvédorvos, 1997, 49 (2): 97-103.
- Jósvay János - Szücs András - Donáth Antal (1995): A sacralis decubitusok kezelése gyakorlatunkban. Nővér, 8 (3): 17-19.
- Kertész Györgyi (1994): Gerincvelősérüléshez társuló decubitusok szövődményeként kialakuló purulens csípőarthritisek kezelésével szerzett tapasztalataink. Rehabilitáció, 4 (1): 205-208.
- Körmendy Miklós (2001): A decubitus megelőzése és kezelése. Nővér Praxis, 4 (3): 15-18.
- Körmendy Miklós (1999): A decubitus megelőzése és kezelése. Praxis, 8 (2): 17-19.
- Megyesiné Major Gizella - Oberczián Rezsőné (1997): Krónikus betegek decubitusának kezelése belgyógyászati osztályon. Rehabilitáció, 7 (4): 178-179.
- Molnár László (2000): A decubitus patomechanizmusa és kezelésének főbb irányelvei. Medicus Anonymus, 8 (1): 20-23.
- Nediczki Sándorné - Nagy Jánosné (1998): A decubitus megelőzése, ápolása traumatológiai osztályon. Magyar Egészségpiac, 1 (1): 22-23.
- Ötvös Elvira - Szabó Erzsébet (1998): Ápolási hiba-e a dekubitus? Nővér, 11 (5): 34-37.
- Petrikné Jakab Zsuzsa - Szloboda Imréné - Gulácsi László (1993): A decubitus (felfekvés) megelőzésének és gyógykezelésének minőségbiztosítási kérdései. Egészségügy

- Gazdasági Szemle, 31 (5): 424-447.
- Raskovicsné Csernus Mariann - Rózsa Márta (2001): A decubitusos betegek monitorizálásának jelentősége. Egészségügyi Menedzsment, 3 (3): 29-30.
- Szloboda Imréné (2000): A decubitus és racionális kezelési elvei. Kórház, 7 (8): 17-20.
- Szloboda Imréné (1999): Decubitus-kezelési program Egerben: dokumentálnia kell a szakápolónak!. Ápolásügy, 12 (1): 12-14.
- Szloboda Imréné - Tombácz Imre - Kovács Andrea (1999): Intézetünkben alkalmazott decubitus-kezelés folyamatábrája és eljárási utasítása. Nővér, 12 (4): 3-8.
- Szloboda Imréné - Nagyné Lutter Katalin (1997): Intézeti decubitus program módszertana, bevezetése és eredményei. Nővér, 10 (4): 3-9.
(valamint: Egészségügyi Gazdasági Szemle, 1997. 35 (4): 350-363.
- Szloboda Imréné - Gulácsi László - Horváth Éva (1995): A decubitus (felfekvés) epidemiológiája, finanszírozása és költsége Magyarországon. Egészségügyi Gazdasági Szemle, 33 (2): 201-220.
- Szloboda Imréné - Gulácsi László (1995): A decubitus mint minőségi indikátor az ápolási menedzsment számára. Egészségügyi Gazdasági Szemle, 33 (3): 311-327. [valamint: Nővér, 1995. 8 (4): 5-18.]
- Takács János (1992): A sacralis decubitusok gluteus maximus myocutan-lebennyel való fedésével szerzett tapasztalataink. Orvosi Hetilap, 133 (43): 2767-2770

Delírium

- Telekes András - Horváth Zsolt (2000): A delírium diagnózisa és terápiája daganatos betegek esetén. Háziiorvosi Továbbképző Szemle, 5 (1): 205-209

Depresszió

Könyvek

- Amerikai Pszichiátriai Társaság (1994): Gyakorlati útmutató a felnőttkori major depresszió kezeléséhez. (ford. Nagy Zsuzsanna, Terényi Zoltán Imre, Treuer Tamás). Animula Egyesület, Budapest
- Arató Mihály (szerk.) (1994): A depresszió határterületei a medicinában. Magyar Pszichiátriai Társaság, Budapest (A Psychiatria Hungarica tematikus száma, 9. évf. 1. szám)
- Arató Mihály (szerk.) (1994): Depresszió. Cserépfalvi Könyvkiadó Kft., Budapest
- Atkinson, Sue (1996): Kiút a depresszióból. (ford. Vincze Katalin) Akadémiai Kiadó, Budapest
- Beck, Aaron T. - Rush, A. John - Shaw, Brian F. - Emery, Gary (2001): A depresszió kognitív terápiája. Animula Egyesület, Budapest
- Bíró Sándor (1998): Életünk válsághelyzetei. A depresszió és a stressz. Sub Rosa, Budapest
- Magyar Pszichiátriai Társaság (1997): Útmutató a major depresszió kezeléséhez. Animula Egyesület, Budapest
- Rihmer Zoltán, Kalmár Sándor (2000): A depresszió felismerése és az öngyilkosság megelőzése a háziiorvosi gyakorlatban. Háziiorvos Továbbképző Program. OPNI, Budapest
- Szádóczky Erika - Rihmer Zoltán (szerk.) (2001): Hangulatzavarok. Medicina, Budapest
- Vallejo-Nágera, Juan Antonio (1999): Szemtől szemben a depresszióval. Háttér Kiadó, Budapest

Tanulmányok

- Arató Mihály (1997): A depresszió aktuális kérdései a XX. század végén. *Novitates*, 2. sz.: 26-28.
- Arató Mihály (1997): Depresszió, szorongás, antidepresszánsok és szexuális diszfunkció. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 2 (5): 371-372.
- Arató Mihály (1996): A depressziók és a szorongásos betegségek aktuális kérdései. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 1 (2): 62-63.
- Ágoston Gabriella (1999): Depressziós betegek ellátása családorvosi szinten. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 4 (6): 399-402.
- Aszalós Zsuzsa - Pataky Ilona - Simon Andrea - Nagy Zoltán (1993): Post-stroke depresszió. *Ideggyógyászati Szemle*, 46 (3-4): 84-89.
- Baran Brigitta (2000): Depresszió és szorongás időskorban. *Családorvosi Fórum*, (okt.): 32-44.
- Bartkó György - Simon Lajos (1997): Belső szervekkel együtt előforduló depressziók Fevarin kezelésének tapasztalatai. *Praxis*, 6 (2): 59-61.
- Bartkó György - Linka Emese (1997): Depresszió és krónikus derékfájás. *Psychiatria Hungarica*, 12 (1): 27-33.
- Bánki M. Csaba (1996): A depressziók ambuláns farmakoterápiája. *Psychiatria Hungarica*, 11 (1): 45-54.
- Bánki M. Csaba (1995): A depressziók Seropram-kezelése: adatgyűjtés a hazai gyakorlatban. *Psychiatria Hungarica*, 10 (1): 19-29.
- Belső Nóra - Rihmer Zoltán (2000): Depresszió a változó korban, avagy a perimenopauzális depresszió felismerése és kezelésének lehetőségei. *Hippocrates*, 2 (5): 300-303.
- Birrer, Richard B. (1999): A depressziót és öregedést túl gyakran tévesztik össze. A felismerés fél csatanyerés. *Orvostovábbképző Szemle*, 6 (1): 147-157.
- Bitter István (1996): A kevert szorongásos-depressziós szindróma diagnosztikája és terápiája. *Praxis*, 5 (12): 7-9.
- Budavári Ágota - Füredi János (1997): Depresszió, szorongás, pánik: a háziorvosok továbbképzésének tapasztalatai a téma tükrében. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 8-11
- Citrome, Leslie (1995): A depresszió kezelése. E jól kezelhető betegség jelenlegi terápiás lehetőségei. *Orvostovábbképző Szemle*, 2 (4): 99-109.
- Császár Gyula (1994): A depressziós szindróma és a szomatizáció. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1): 23-36.
- Füredi János - Herr Judit (2001): A család és a társadalom szerepe a depressziók kialakulásában és kezelésében. *Nővér Praxis*, 4 (4): 3-8.
- Gaszner Péter (2000): A depresszió gyógyszeres kezelése, „forradalma”. *Gyógyszereink*, 50 (2): 42-46.
- Gaszner Péter (1996): Az affektív kórképek gyógyszeres kezelése. *Gyógyszereink*, 46 (5): 178-182.
- Gaszner Péter (1992): A depresszió korszerű gyógyszeres kezelése. *Gyógyszereink*, 42 (3): 97-144.
- Gaszner Péter - Füredi János (1996): Pszichofarmakonok alkalmazása az alapellátásban. *Gyógyszereink*, 46 (5): 177-224.
- Gábor S. Pál (1994): Depresszió a belgyógyászati gyakorlatban. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1): 15-21.
- Greist, John H. (1994): A clomipramin a modern pszichofarmakológiában. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1. suppl.): 19-32.
- Hal Viktor - Motika Dezső - Almási János - Horváth László (2001): Kombinációs kezelési lehetőség mianserinnel, depresszióhoz társuló tenziós fejfájásban és alvászavarban

- szenvedő betegeknel. *Neuropsychopharmacologia Hungarica*, 3 (1): 15-20.
- Hideg Katalin - Molnár Károly - Arató Mihály (1999): A depresszió biológiai terápiája. *Praxis*, 8 (7): 7-15. (valamint: *Gyógyszerészet*, 1999, 43 (10): 657-662.
- Janka Zoltán (1996): Az időskori depresszió. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 1 (2): 86-88.
- Janka Zoltán - Lux Elvira - Vitrai József (1998): Szexuális diszfunkció előfordulása antidepresszívummal kezelt kedélybetegek körében hazai populációban. *Psychiatria Hungarica*, 13 (1): 5-17.
- Keitner, Gabor I. - Miller, Ivan W. (1995): A farmakológiai és a pszichoszociális kezelés együttes alkalmazása a depresszió esetében. *Pszichoterápia*, 4 (4): 239-249.
- Kiss Huba Gergely - Rihmer Zoltán (2000): A depresszió és a szorongásos zavarok, a családorvos lehetőségei. *Családorvosi Fórum*, okt., 11-17.
- Kopp Mária (1999): Depresszió és a kardiovaszkuláris betegségek. *Praxis*, 8 (12): 9-14
- Kovács Attila - Osváth Péter - Szabó Gizella (1997): Időskori depressziók a mindennapi orvosi gyakorlatban. *Orvosi Hetilap*, 138 (11): 665-670.
- Kovács Gábor (2000): A súlyos depresszió infúziós antidepresszáns kezelése. *Hippocrates*, 2 (3): 174-177.
- Kovács Gábor - Kelemen Éva - Király László (1999): Citalopram infúziós kezelés kardiológiai vonatkozásai. *Neuropsychopharmacologia Hungarica*, 1 (2): 23-27
- Kurimay Tamás (1997): Depresszió, szorongás, pánik: a pszichoterápia helye és lehetőségei a kezelésben és a háziorvosi gyakorlatban. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 42-49.
- Kuzel, Russel (1996): A depresszió kezelése: az alapellátás újabb irányvonalai. *Orvostovábbképző Szemle*, 3 (6): 99-107.
- Lányi Péter (1997): A szorongás és a depresszió kezelése a daganatos betegségek terápiája során, a háziorvosi gyakorlatban. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 62-66.
- Linka Emese - Bartkó György - Agárdi Tamás - Kemény Katalin (1999): Demencia és depresszió időskorú belgyógyászati fekvő betegeknel. *Psychiatria Hungarica*, 14 (1): 39-45.
- Molnár Gábor (1995): Ösztrogén hiányos állapotok időskorú lelki zavarokban. In: Lampé László (szerk.): *Nőgyógyászat a változás korában és azt követően*. [Továbbképzési jegyzet] - DOTE, Debrecen, 43-74.
- Muszbek Katalin (1994): Depresszió előfordulása és jellegzetességei a daganatos betegségekben. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1): 49-54
- Ormay István (1999): Néhány szempont a depresszió családorvosi gyakorlatban történő kezeléséhez. *Medicus Anonymus*, 7 (6): 13-15.
- Osgyáni Piroska - Lőrinci Sándor (2000): A mentális zavarok szűrésére, diagnosztizálására és kezelésére kialakított háziorvosi gyakorlatunk első két évének tanulságai. *Medicus Anonymus*, 8 (8): 19-21.
- Radics Judit - Ostorharics H. György (1997): Interdiszciplináris együttműködés kardiológus és pszichiáter között - a depressziófelismerés hatékonyságának javítása céljából. *Psychiatria Hungarica*, 12 (5): 654-656.
- Rihmer Zoltán (1996): A depressziók diagnosztikája és terápiája. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 1 (2): 79-82.
- Rihmer Zoltán (1994): A depressziók larvált megjelenési formái. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1): 37-48.
- Rihmer Zoltán - Bartkó György (1998): Új antidepresszívumok és antipszichotikumok. *Gyógyszereink*, 48 (6): 157-161.
- Rihmer Zoltán - Belső Nóra (1999): Depresszió a családorvosi gyakorlatban. *Praxis*, 8 (5): 18-25.
- Rihmer Zoltán - Belső Nóra (1994): A depresszió az általános orvosi gyakorlatban. *Praxis*, 3 (2): 45-49.

- Rihmer Zoltán - Kiss Huba Gergely (1998): A depresszió felismerésének és kezelésének családorvosi lehetőségei. *Medicus Anonymus*, 6 (3): 11-16.
- Rihmer Zoltán - Kiss Huba Gergely (1997): A depressziók felismerése és kezelése a családorvosi gyakorlatban. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 12-15.
- Rihmer Zoltán - Pestality Péter - Szili Ilona - Belső Nóra (2000): Az enyhe és középsúlyos depresszió kezelésének új lehetősége: az orbáncfűkivonat (*Hypericum perforatum extractum*). *Orvostovábbképző Szemle. Különszám*, 7 (szept.): 7-10.
- Rihmer Zoltán - Pestality Péter (1996): A depresszió felismerésének és kezelésének lehetőségei a családorvosi gyakorlatban. Egy vizsgálat tanulságai. *Medicus Universalis*, 29 (11/12): 425-430.
- Rihmer Zoltán - Rutz, Wolfgang (2000): A férfiak depressziójának tünetei. *Recept*, 11 (2): 169-174
- Riskó Ágnes (1996): A mozgás szerepe a depresszió gyógyításában. *Természetgyógyászat. Tudományos melléklet*, 7. (febr.): II-III.
- Simkó Alfréd (1997): Depresszív állapotok az időskorban. *Magyar Tudomány*, 42 (1): 45-55
- Szabó Rezső (1994): Depresszív szindrómák a belgyógyászati praxisban. In: Simkó Alfréd (szerk.): *A gerontopszichiátria aktuális problémái*. Print-x, Budapest, 153-166
- Szádóczy Erika (2000): A *Hypericum perforatum* (orbáncfű) kivonat a depresszió kezelésében. *Orvostovábbképző Szemle. Különszám*, 7 (szept.): 4-6.
- Szádóczy Erika (2000): A depresszió diagnosztikája és kezelése a családorvosi praxisban. *Medicus Anonymus*, 8 (11. ksz): 27-29.
- Szádóczy Erika (1997): Depresszió: a mindennapi gyakorlat és a legújabb kutatási eredmények. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 22-24.
- Szádóczy Erika (1994): A depresszió felismerése és ellátása a családorvosi gyakorlatban. *Psychiatria Hungarica*, 9 (1): 5-14
- Szepezdi Zsuzsanna (2000): Depresszió, szorongás kezelésének gyógyszerei Magyarországon, 1991-1998. *Családorvosi Fórum*, okt.: 49-50.
- Szélvári Ágnes (1997): Két gyakori időskori betegség, a depresszió és a demencia differenciál diagnosztikája, együttes előfordulása és kezelése. *Medicus Anonymus*, 5 (12): 25
- Tölgyes Tamás - Sujtó Katalin (2000): A depresszió kognitív- és viselkedésterápiája. *Praxis*, 9 (2): 21-28.
- Tringer László (1997): Magatartásterápiák a depressziók kezelésében. *Psychiatria Hungarica*, 12 (3): 413-422.
- Varga Dániel (2000): Depresszió a neurológiai megbetegedésekben. *Praxis*, 9 (1): 49-56.
- Varga József - Kóczán György - Kállai János - Salamon Csaba (1997): Háziorvosi együttműködési modellek a szorongás és depresszió kezelése kapcsán. *Háziorvosi Szemmel*, 4 (4): 71-74
- Vizi J. - Vitrai J. - Somogyi A. - Arató M. (1997): A Floxet (EGIS) és egy világszerte referenciaként elfogadott fluoxetin tartalmú kapszula összehasonlító klinikai vizsgálata depressziós betegekben. *Medicus Universalis*, 30 (6): 347-352.
- VanDerPol, Cristie A.- Setter, Stephen M. - Hunter, Kimberly A. - Pamintuan, Helen (1998): Időskori depresszió a területi ellátásban a kezelési nehézségek leküzdése új típusú antidepresszív szerekkel. *Orvostovábbképző Szemle*, 5 (4): 63-71.

(A depresszív és a szorongásos tünetek gyakran szövődnek, ezért több könyv és tanulmány együttesen tárgyalja a depresszió és a szorongás kezelését – ld. még a szorongás címszóhoz tartozó szakirodalmat is!)

Fájdalomcsillapítás

Könyvek

- Bíró István (1999): A fájdalom és a transcutan elektromos ideg ingerlés-blokád: TENS/TENB - 2. kiadás. Medicina, Budapest (első kiadás: 1998)
- Borsi Máté (1992): Tumoros eredetű fájdalmak gyógyszeres kezelésének lehetőségei Magyarországon (Kiegészítés a Tumoros eredetű fájdalmak kezelése című WHO útmutatóhoz). Rákbetegek Országos Szövetsége, Budapest
- Cassar, Mario-Paul (1998): Könnyen végezhető masszázis a stressz és a fájdalom enyhítésére. (ford. Fehér Katalin és Pogány Ilona). Új Ex Libris Kiadó, Budapest
- Chaitow, Leon (2000): Holisztikus fájdalomcsillapítás. Izületi, izom- és egyéb fájdalmak enyhítése mellékhatások nélkül. Bioenergetic Kft., Budapest
- Egoscue, Pete (2000): Fájdalom nélkül. Mozgásgyakorlatok a krónikus fájdalom enyhítésére (ford. Héjj Imréné). Magyar Könyvklub, Budapest
- Fedina Lídia - Fedina Laura (1995): Fájdalomcsillapítók. Golden Book Kiadó, Budapest
- Feinstein, Alice (szerk.) (1993): A fájdalomcsillapítás kézikönyve: komplex program mindennemű testi fájdalom csillapításához. Maecenas Kiadó, Budapest
- Gildenberg, Philip L. - DeVaul Richard A. (1989): A krónikus fájdalomban szenvedő beteg. Diagnosztika és terápia. (ford. Grynaeus Tamás). Medicina, Budapest
- Horváth Zsolt - Telekes András (é.n.): Morfin kiskaté. EGIS, Budapest
- Jakab Tivadar - Lencz László (1982): Fájdalomcsillapítás. Medicina, Budapest
- Krasznai Péter - Beke Artúr (1996): A szülési fájdalomcsillapítás elmélete és gyakorlata. Golden Book, Budapest
- Lencz László (1996): A fájdalom és csillapítása. Budapest, Medicina
- McLaughlin, Chris (2000): A fájdalomcsillapítás egyszerű módjai. (ford. Szabóné Györfi Renáta) Holló Kiadó, Kaposvár
- Rozsos István (szerk.) (2001): A diabetes-láb: lábjegyzet 2. A fájdalom csillapítása és a sebek kezelése. OBOLER, Pécs
- Schirilla György (1995): Úgy fáj a nyakam! A reumatikus, az érrendszeri megbetegedések és a gerincbántalmak természetes gyógymódjai. Sierra, Budapest
- Schmidt, Karlheinz - Zerbst, Marion (1999): Aspirin: több mint fejfájás-csillapító. Medicina, Budapest
- Telekes András (1991): Daganatos betegek fájdalomcsillapítása. Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, Budapest
- Telekes András - Horváth Zsolt (2002): A daganatos fájdalom csillapítása. Melánia, Budapest
- WHO (1992): Tumoros eredetű fájdalmak kezelése. Rákbetegek Országos Szövetsége, Budapest
- Zenz, Michael (1999): A fájdalomterápia kézikönyve. Diagnosztikus és terápiás útmutató a bochumi Fájdalomklinika vezérfonala alapján. Golden Book, Budapest

Tanulmányok

- Ács Gábor (1998): Contramal - egy éve a mentőgyakorlatban. Magyar Mentésügy, 18 (4): 30-32.
- Ács Gábor (1997): A fájdalomcsillapítás aktuális problémái a mentőorvosi gyakorlatban. Magyar Mentésügy, 17 (4): 16-21.

- Aneszteziológus és Intenzív Terápiás Szakmai Kollégium - Sebész Szakmai Kollégium (1996): A műtét utáni akut fájdalom csillapításáról: az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás, valamint a Sebész Szakmai Kollégium közös ajánlása. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 26 (1): 32-36. [valamint: *Magyar Sebészet*, 49 (3): 233-237., valamint: *Fül-orr-gégegyógyászat*, 1997. 43 (3): 210-214., valamint: *Magyar urológia*, 8 (2): 133-138.]
- Bajáki András (1998): Hipnodontia, mint a fogászati analgészia alternatív lehetősége. *Komplementer Medicina*, 2 (2): 32-36.
- Balás István - Dóczi Tamás - Horváth Zsolt - Kövér Ferenc - Vadon Gábor (1998): Korai tapasztalataink MR-vezérelt stereotaxiás thalamotomiával a krónikus neurogén fájdalom kezelésében. *Ideggyógyászati Szemle*, 51. (1-2.): 55-60.
- Baraczka Krisztina (1997): Klinikai tapasztalatok a citalopram fájdalomcsillapító hatásáról. *Orvosi Hetilap*, 138 (41): 2605-2607.
- Bálint Péter - Bálint Géza - Szebenyi Béla (1991): A nyaki fájdalom diagnózisa és terápiája / Bálint Géza, Szebenyi Béla, Bálint Péter. *Lege Artis Medicinae*, 1 (13): 788-794.
- Bede Antal (2000): A fájdalomcsillapításról. *Medicus Anonymus*, 8. (9-10.): 31-33.
- Bender Tamás (1995): Transzkután elektromos stimuláció (TENS) helye a medicinában. *Magyar Reumatológia*, 36 (4): 237-239
- Bélay Mária (1997): Újabb módszerek a műtéti fájdalomcsillapításban. *Kórház*, 4 (5): 21-24.
- Bíró István (1995): Éter-acetilszalicilsav helyi alkalmazása akut herpes zoster (AHZ) és herpes simplex (HS)-es betegeknél. *Medicus Universalis*, 28 (3): 117-119.
- Bobek Ilona (1994): A krónikus fájdalom csillapítását szolgáló eljárások. *Medicus Universalis* továbbképző melléklet, 27. (szept.): 15-16.
- Bodosi Mihály (1993): A fájdalom idegsebészeti vonatkozásai. *Medicus Universalis aktualis* oldalak, 26. (szept.): 6-8.
- Bognár János (1999): Krónikus felhasi fájdalom csillapítása torakoszkópos splanchnicectomiával (Ts). *Magyar Sebészet*, 52 (1): 47-49
- Bogos Krisztina – Ostoros Gyula (2000): A tüdődaganatos betegek szupportív kezelése. *Magyar Onkológia*, 44 (3): 227-233.
- Borbényi Erika (2001): Fájdalomcsillapítás a daganatos betegek kezelésében. *Magyar Onkológia*, 45 (1): 81-88.
- Borbényi Erika (2000): Major-analgészia a daganatos betegségekben. *Medicus Universalis*, 33 (6): 409-416.
- Borenstein, David G. (1999): A nyaki fájdalom ellátása a háziorvosi gyakorlatban. *Orvostovábbképző Szemle*, 6 (2): 147-154.
- Budai Erika (1999): Posztoperatív fájdalomcsillapítás intramusculárisan adott diclofenac sodium injekcióval. *Magyar Sebészet*, 52 (4): 173-177.
- Budai Erika (1998): A ganglion coeliacum blokád helye a felhasi daganatos megbetegedések fájdalomcsillapításában. *Kórház*, 5 (3): 8-11.
- Budai Erika - Darvas Katalin - Irtó Ildikó (1997): Posztoperatív fájdalomcsillapítás Solpadeinnel ambuláns sebészeti beavatkozások után. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 27 (3): 149-153.
- Cherny, Nathan I. (2001): A daganatos fájdalom csillapítása. *Cancer Journal for Clinicians Magyar Kiadás*, 1 (1): 1-28.
- Csehpal Etelka (1994): A krónikus fájdalom hatása a beteg pszichés státuszára és annak háziorvosi vonatkozásai. *Medicus Universalis aktualis* oldalak, 27. (szept.): 13-14
- Csillik Bertalan (1993): A krónikus elviselhetetlen fájdalom iontoforetikus kezelésének kísérletes alapjai. *Medicus Universalis aktualis* oldalak, 26 (szept.): 11-12.
- Debreceni László (1990): Fájdalomgátló rendszer és akupunktúra analgészia. *Orvosképzés*, 65 (6): 448-456.

- Dobson Szabolcs (2000): Az Év Gyógyszere Díj I. Durogesic TTS tapasz (fentanyl).
Gyógyszerészet, 2000. 44 (5): 282-284.
- Eschaliér, C. A. - Mestre, C. - Dubraz, C. - Ardid, D. A. (1995): Miért hatásos
fájdalomcsillapítók az antidepresszánsok? Szenvedélybetegségek, 3 (2): 135-138
- Embey-Isztin Dezső (2001): A daganatos betegek fájdalomcsillapítása. Medicus Anonymus, 9
(1): 21-23.
- Embey-Isztin Dezső (2000): Gondolatok a krónikus fájdalomról. Hippocrates, 2 (5): 315-318.
- Embey-Isztin Dezső (1998): Fájdalomcsillapítás a háziorvosi gyakorlatban. Házi orvos
Továbbképző Szemle, 3 (2): 99-101.
- Embey-Isztin Dezső (1997): A daganatos fájdalomcsillapítás lehetőségei napjainkban.
Kórház, 4 (6): 22-25.
- Embey-Isztin Dezső (1997): A paracetamol szerepe a fájdalomcsillapításban. Praxis, 6 (8): 17.
- Embey-Isztin Dezső (1996): Daganatos betegek fájdalomcsillapítása. Házi orvos
Továbbképző Szemle 1 (1): 49-50
- Embey-Isztin Dezső (1995): A krónikus fájdalom csillapítása az alapellátásban. Medicus
Universalis, 28 (6): 249-253.
- Embey-Isztin Dezső (1994): A tumoros betegek fájdalomcsillapítása. Gyógyszereink 44 (3):
105-109
- Embey-Isztin Dezső (1993): A krónikus fájdalom korszerű kezelése. Praxis, 2 (6): 5-14
- Embey-Isztin Dezső (1990): Malignus betegségeket kísérő és egyéb eredetű súlyos, tartós
fájdalmak csillapítása. Gyógyszereink, 40 (8): 225-231.
- Faluhelyi Anikó - Bakó Emese - Sorbán Zoltán (2000): Etofenamate (Rheumon) injekció
posztoperatív fájdalomcsillapító hatása ortopédiai műtéteknél. Magyar traumatológia,
ortopédia, kézsebészet és plasztikai sebészet, 43 (2): 138-143.
- Faluhelyi Anikó (1996): Krónikus mozgásszervi fájdalom csillapítása DHC-c-vel. Házi orvos
Továbbképző Szemle, 1 (2): 134.
- Fürst Zsuzsanna (1998): Mindennapi gyakorlat és perspektívák: fájdalomcsillapítás. Magyar
Egészségpiac, 1 (4): 125-132.
- Fürst Zsuzsanna (1998): Új mechanizmusok és terápiás stratégiák a gyógyszeres
fájdalomcsillapításban. Kórház, 5 (9): 34-44.
- Géher Pál (1995): A lumbago. Kórház, 2 (7-8): 10-14.
- Gimesi Anna (1996): A tumoros fájdalomról és ennek csillapításáról. Környezet és Orvoslás,
1996/1, 8-10
- Gion Gábor (2000): A tumoros fájdalom és csillapítása háziorvosi környezetben. Praxis, 9 (8):
33-40
- Gion Gábor (1997): Opioid fájdalomcsillapítók akut belgyógyászati esetekben. Kórház, 4
(11): 21-22.
- Gion Gábor (1996): Opioid fájdalomcsillapítók a sürgősségi ellátásban. Praxis, 5 (11): 15-17.
- Grynaeus Tamás (1996): Hogyan jelennek meg a szomatikus eltérések és a fájdalom felnőttek
emberrajzain? Ideggyógyászati Szemle, 49 (5-6)
- Gutman Tamás (2000): A korszerű fájdalomcsillapítás alapelvei. Kórház, 7 (8): 2-5.
- Hámori Katalin (2001): Tumoros fájdalmak csillapítása. Praxis, 10 (4): 25-35
- Hámori Katalin (1997): A fájdalomambulancia jelentősége a fájdalom terápiában. Kórház, 4.
(7-8): 33-35.
- Hidasi Éva (2000): Onkológiai betegek fájdalomcsillapításának lehetőségei a háziorvosi
gyakorlatban. Házi orvos Továbbképző Szemle, 5 (2): 125-129.
- Horváth J. Attila (1997): A morfin szulfát retard kapszula (M-Eslon) ambuláns alkalmazása a
tűrhetetlen tumoros eredetű fájdalmak csillapításában. Aneszteziológia és Intenzív
Terápia, 27 (3): 145-148.
- Inspurger Antal (1997): Paracetamol tartalmú fájdalomcsillapítók használata reumatológiai

- gyakorlatunkban. Praxis, 6 (8): 18.
- Irtó Ildikó – Darvas Katalin – Budai Erika (1997): Posztoperatív fájdalomcsillapítás Solpadeinnel. 2. [r.], Helyi érzéstelenítésben végzett sebészeti beavatkozások után. Aneszteziológia és Intenzív Terápia, 27 (4): 204-207.
- Joó Gabriella, Horváth Gyöngyi (2001): A ketamin és izomerjeinek szerepe a fájdalomcsillapításban. Aneszteziológia és Intenzív Terápia, 31 (1): 9-20
- Károvits János (1994): A posztoperatív fájdalom csillapítása. Gyógyszereink, 44 (3): 110-115
- Kelemen Anna (1994): Parenteralis fájdalomcsillapítás Voltarennel. Gyógyszereink, 44. (2. suppl.): S84-S86.
- Kelemen J. - Sziráki E. - Koó É. (2001): A nyak fájdalma. Praxis, 10 (1): 7-20.
- Keszthelyi Béla (1997): A nyaki fájdalom és brachialgia kezelése a háziorvosi gyakorlatban. Háziorvos Továbbképző Szemle, 2 (2): 105-108.
- Klászik György (1994): Akupunktúra helye az idős betegek fájdalomcsillapításában. Medicus Universalis aktualis oldalak, 27. (szept.): 9-10.
- Kleisz Gyöngyi, Kajsza József - Pápai Imre (1998): Az égett betegek helyszíni ellátása és fájdalomcsillapítása. Magyar Mentésügy, 18 (4): 59-63.
- Kollai Márk (2000): A fájdalom és csillapítása. Praxis, 9 (5): 9-14.
- Kovács Lajos Mihály - Liszi Ágnes - Pécsi Lajos - Endes János - Dajka Miklós (1994): Intraartériás - intervenciós módszerek a daganatos betegek fájdalomcsillapításában. Magyar Radiológia, 68 (2): 53-60.
- Kovács Katalin (1994): A migrénes fejfájás gyógyszeres kezelése. Gyógyszereink, 44 (3): 128-136
- Kovács Mónika - Bartók György (1999): Fájdalomtünetek depresszív szindróma miatt pszichiátriai osztályra felvett betegeknél. Psychiatria Hungarica, 14 (1): 46-52
- Krasznai Péter (1994): Szülési fájdalomcsillapítás. Gyógyszereink, 44 (3): 116-122.
- Kurth Endre (1994): Az ízületi betegségek fájdalomcsillapítása a háziorvoslásban. Medicus Universalis aktualis oldalak 27 (szept.): 4-5
- Landherr László (1998): Sugárterápiás lehetőségek a daganatos fájdalom csillapításában. Kórház, 5 (1): 13-15.
- Larue, Francois (1995): A rákos fájdalom és kezelése Franciaországban - multicentrikus tanulmány BMJ (magyar kiadás), (okt.): 19-22.
- Lányi Éva (2000): Külsőleg ható antireumatikumok szerepe, helyük a mozgásszervi betegségek kezelésében. Kórház, 7 (8): 6-7.
- Lencz László (1993): A fájdalomambulancia szerepe a családorvoslásban. Medicus Universalis aktualis oldalak, 26 (szept.): 3-5.
- Lencz László - Ménesi Rudolf - Ure, Beno - Szegesdi Ilona - Troidl, Hans - Bende János - Baltás Béla (1993): A McGill-féle fájdalom-kérdőív magyar nyelvű adaptálása. Aneszteziológia és Intenzív Terápia, 23 (2): 99-103.
- Lendvai Rezső - Kenyeri Ferenc - Köcse Tamás - Kiss Béla - Puskás Tivadar (1998): A laikus segélynyújtó lehetőségei a helyszínen a fájdalom csillapításában. Magyar Mentésügy, 18 (4): 42-47.
- Lesti József – Láposy Árpád (1997): Kórházban fájdalom nélkül - a perioperatív fájdalomcsillapítás: a beteg és az aneszteziológus szakasszisztens kapcsolata. Nővér, 10 (3): 12-13
- Linka Emese - Füredi Andrea - Agárdi Tamás - Bartók György - Komoly Sámuel (2000): A depresszió előfordulása krónikus fájdalom miatt neurológiai osztályon kezelt betegek körében. Neuropsychopharmacologia Hungarica, 2 (4): 178-181.
- Liska Marianna, Pikó Béla, Csiffári Margit (1995): Daganatos betegek fájdalomcsillapítása. Praxis, 4 (11): 7-14.
- Martos János - Kiss Antal (1994): A nagy dózisú Mydeton kezeléssel szerzett tapasztalatok.

- Gyógyszereink, 44 (4): 168-171.
- Márton Erzsébet - Rossi, R. (1995): Helyszíni fájdalomcsillapítás és narkózis. Magyar Mentésügy, 15 (1): 37-39
- Molnár Mária Judit - Karpati, George (1999): A myalgia differenciáldiagnosztikája és terápiája - status Ideggyógyászati Szemle, 1999. 52 (7-8): 294-300.
- Morvai László (1993): Fájdalomcsillapítás a háziorvosi gyakorlatban. Med. Univ. aktuális oldalak, 26 (szept.): 8-9
- Németh Gábor (1998): Calyptol alkalmazása a prehospitális analgesiában. Magyar Mentésügy, 18 (4): 48-52.
- Papp Ildikó (1998): A beteg által irányított fájdalomcsillapítás. Nővér, 11 (1): 5-7.
- Penczner Gabriella – Bálint Géza (1999): A mozgásszervi betegek fájdalmának csillapítása az alapellátásban. Háziorvos Továbbképző Szemle, 4 (3): 186-188.
- Pethő Sarolta (1996): Solpadeine: új fájdalomcsillapító a szájszészeti-fogászati gyakorlatban. Magyar Fogorvos, 5 (5): 34-36
- Pető Erika (1991): Tumoros betegek fájdalomcsillapítása. In: Lampé László (szerk.): Nőgyógyászati Onkológia. [Továbbképzési jegyzet] Debrecen: DOTE, - p. 71-85.
- Péter Antal (1997): Az Algopyrin helye a mindennapi gyógyításban. Medicus Universalis, 30 (3): 171-175.
- Póka Róbert (1997): A szülési fájdalom mérésével szerzett tapasztalataink. Magyar Nőorvosok Lapja, 60 (2): 93-96.
- Rab Erzsébet – Hurták Józsefné (1990): A hazai minor analgetikus és lázcsillapító készítmények felhasználásának problémái gyógyszerutilizációs adatok tükrében. Gyógyszereink, 40 (5): 156-158.
- Rácz-Kotilla Erzsébet - Rotaru Magda - Rácz Gábor - Dogaru Mária (1995): A kapor (*Anethum graveolens* L.) fájdalomcsillapító hatása. Fitoterápia, 1 (2): 80-81.
- Rétság György (1995): Hétköznapi láz- és fájdalomcsillapítás. Gyógyszerpiac, 3 (4): 12-15
- Rojkovich Bernadette (1994): A fájdalomcsillapítás újabb lehetőségei arthrosisban. Gyógyszereink, 44 (4): 157-162.
- Rozsos István - Kollár Lajos - Horváth Örs Péter (1996): Krónikus érbetegek tartós fájdalomcsillapítása (pozitív kontrollos klinikai tanulmány). Érbetegségek, 3 (2): 27-31.
- Rudisch Tibor - Traue, Harald C - Kessler, Manfred - Pető Zoltán (1998): A myogen fájdalmak etiológiája. Lege Artis Medicinae, 8 (3): 164-170.
- Rudisch Tibor - Traue, Harald C - Kessler, Manfred - Pető Zoltán - Tajti János (1998): A pszichés eredetű, krónikus myogen fájdalmak diagnosztikája és terápiája EMG-scanning segítségével. Lege Artis Medicinae, 8 (6): 422-427.
- Ruzsa Ágnes (1996): M-Eslon 10 mg, 30 mg, 60 mg, 100 mg, retard morfin kapszula fájdalomcsillapító hatásának vizsgálata krónikus fájdalomban szenvedő karcinomás betegekben. Medicus Universalis, 29 (11-12): 437-443.
- Sarkadi Csilla (1998): A fájdalomcsillapításról. Medicus Anonymus, 6 (12): 14-16.
- Schiffer Lászlóné (1997): A fájdalom daganatos betegségben. Nővér, 10 (6): 6-10.
- Schreiner, Maria S. (1990): A pszichológus szerepe a krónikus fájdalom kezelésében. Ideggyógyászati Szemle, 43 (2):-93. p.
- Simek Ágnes (1993): A fájdalomcsillapítás lehetőségei és szokásai falusi körzetben. Med. Univ. aktuális oldalak, 26 (szept.): 9-10
- Simon Judit (1995): Nem opiát analgeticumok szerepe az időskori fájdalomcsillapításban. Medicus Anonymus, 3 (3): 20, 23
- Simon Judit (1994): A daganatos fájdalom gyógyszeres csillapítása. Medicus Anonymus, 2 (3): 11-13
- Sirák András (2000): Fájdalomcsillapítás sürgősségi körülmények között. Nővér Praxis, 3 (3): 14-17.

- Sirály Ferenc - Tóth Erzsébet, Cs. - Kovách Gergely - Winkler Gábor - Salamon Ferenc (1993): Hotemin 20 mg fájdalomcsillapító hatása idős belgyógyászati betegekben *Medicus Universalis*, 26 (6): 357-359.
- Sohajda Mária (1994): Soft laserek hatásának összehasonlítása krónikus fájdalom szindrómákban. *Akupunktúra*, 6 (3): 13-16
- Stany, Michael (1994): Daganatos betegek fájdalomának kezelése. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 24 (2): 105-110
- Szabó András - Hamar Judit (1994): A gyógyíthatatlan betegek testi és lelki fájdalomának enyhítése a háziorvosi gyakorlatban. *Med. Univ., aktuális oldalak*, 27 (szept.): 3-4
- Szabó Béla - Zsolnai-Nagy Imre (1998): A Hotemin injekció hatásának vizsgálata urológiai műtétek utáni fájdalomcsillapításban. *Medicus Universalis*, 31 (2): 97-100.
- Szabó Krisztina, Joós Lajos - Péntes Erzsébet (2000): Epidurális fentanyl, ill. fentanyl-bupivacain összehasonlító vizsgálata transzvezikálisan prosztatektomizált idős férfiak posztoperatív fájdalomcsillapítására. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 30 (2): 31-35.
- Szántó János (1994): Miacalcic fájdalomcsillapító hatása rosszindulatú daganatokban. *Osteologiai Közlemények* 2 (2): 77-79
- Székely György (1999): A hasi görcsoldás. *Praxis*, 8 (6): 61-66
- Szell Kálmán (1995): A posztoperatív fájdalomcsillapításról. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 25 (4): 177-186
- Tatár Gábor – Jakab Gábor (1999): Fájdalomcsillapítás a háziorvosi gyakorlatban. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 4 (6): 378-381.
- Telekes András (2000): A daganatos eredetű fájdalmak kezelése. *Magyar Egészség Piac*; 3 (8): 188-198
- Tooley, PJH. (2001): Orvosi beavatkozást igénylő mellékhatások gyakorisága és erőforrás-felhasználás erős hatású opiátokkal kezelt rákbetegeken: az UK-GPRD adatbázis rekordjainak elemzése. *Egészségügyi Menedzsment*, 3 (3): 76-80.
- Török Judit, Thurzó László (1998): Contramallal szerzett tapasztalatok nőgyógyászati daganatos betegségekben. *Kórház*, 5 (6): 46-48.
- Törös Edit (1997): A Hotemin kenőcs terápiás hatásának vizsgálata. *Medicus Universalis*, 30 (3): 177-180.
- Ujpál Márta - Biczó Ágota - Huszár László - Temesvári Andrásné - Tóthfalusi László - Szabó György (1999): Az Apranax és a Cataflam fájdalomcsillapító hatásának összehasonlító vizsgálata szájsebészeti beavatkozást követően. *Fogorvosi szemle*, 92. (2): 374-378.
- Újvárosy András (1998): A fájdalomcsillapítás lehetőségei a helyszínen. *Magyar Mentésügy*, 18 (4): 26-29.
- Újvárosy András (1997): Contramal cseppekkel szerzett tapasztalataink. *Magyar Mentésügy*, 17 (4): 23-31.
- Várnai György (1992): Krónikus fájdalom-szindróma. *Végeken*, 3 (4): 14-22
- Várnai György (1990): Az ún. pszichogén fájdalomról. (A fájdalom mint multikauzális jelenég és interdiszciplináris probléma). *Orvosképzés*, 65 (2): 95-105
- Veszelyovszky Iván - Kabdebó Ottó - Józsa Géza - Szabó András (1994): A laparoscopos adhaesiolysis jelentősége a krónikus kismencedei fájdalom kezelésében. *Magyar Nőorvosok Lapja*, 57 (4): 287-289.
- Vígh Gyula (1997): A perioperatív fájdalomcsillapítás jelene tanszékünkön. *Magyar traumatológia, ortopédia, kézsebészet és plasztikai sebészet*, 40 (5): 371-374
- Vígh Gyula (1996): DHC (dihydro-codein) alkalmazásával szerzett tapasztalataink traumás törési anamnézissel nem rendelkező coxarthrosisos rheumatológiai betegeknél. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 1 (5): 370-371.
- Vimládi László - Murányi Miklós - Sulyok Margit - Nagy Katalin - Bedő Károly (1998): A piroxicam (Hotemin) morfin-megtakarító hatása a median laparotomia utáni fájdalom

- csillapításában. Magyar Sebészet, 51 (4): 211-215.
- Vimláci László (1997): A piroxicam (Hotemin) injekció fájdalomcsillapító hatásának vizsgálata „kisműtétek” után. Aneszteziológia és Intenzív Terápia, 27 (4): 191-196.
- Vízkelety Tamás (2001): Fájdalomcsillapítás a reumatológiában, különös tekintettel az ópiátokra. Magyar Reumatológia, 42 (1): 19-34.
- Windbacher, Ilse (1995): A fájdalom kezelése. Túl későn, túl keveset, túl ritkán... Tisztiorvos, 2 (7): 17-18.
- Winkler Gábor - Pál Borbála - Vayné Nagybéányi Emese - Öry Iván - Porochnavec Marietta - Kempler Péter (1997): Különböző benfotiamin kezelési sémák hatékonysága a fájdalom perifériás diabeteses neuropathia kezelésében. Diabetologia Hungarica, 5 (3): 169-174.
- Zabányi Lajos - Joós Ibolya - Juhász Tivadar (1998): Preemptív fájdalomcsillapítás piroxicam (Hotemin) injekcióval. Novitates, 2. sz.: 12-16
- Zádor András (1991): A Rubophen analgetikus hatása a benefit-risk viszonyok tükrében. Medicus Universalis. Supplementum, 24 (1): 3-5

Haldokló betegek gondozása, hospice

Könyvek

- Albom, Mitch (2000): Keddi beszélgetések életről és halálról (ford.: Sárközy Elga). Magyar Könyvklub, Budapest
- Baczak, Jacek (1998): Egy éjszakai ügyeletes feljegyzései. (Ford.: Éles Márta). József Attila Kör – Jelenkor Kiadó, Budapest – Pécs
- Böszörményi Dalma (szerk.) (1995): Súlyos betegen élni. Méltósággal meghalni. Hospice kézikönyv. Corvinus Kiadó, Budapest
- Dette Gábor, Kathleen Gati (1995): A színésznő és a halál. Hunnia Plusz Kft, Budapest
- Drazba, Joanna (1998): A szempillák függönyén túl (ford.: Mustos Edit és Szumska Irena). Pont Kiadó, Budapest
- Feuer Mária (1999): A nagy megpróbáltatás. Saxum Kft., Budapest
- Feuer Mária, Furi Anna (1993): Az élet végső dolgai. Relaxa Kft, Budapest
- Gots Antal (1994): Ha embertársad haldoklik. Corvinus Kiadó, Budapest
- Hegedűs Katalin (2000): Az emberhez méltó halál. Osiris Kiadó, Budapest
- Hegedűs Katalin (1999): Hospice alapismeretek. SOTE, Budapest
- Hegedűs Katalin (szerk.) (1995): Lélektől lélekig. Súlyos betegek és haldoklók pszichés gondozása. SOTE Magatartástudományi Intézet – MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest
- Hegedűs Katalin (szerk.) (1995): Halálközelben II. A haldokló és a halál méltóságáért. Magyar Hospice Alapítvány, Budapest
- Hegedűs Katalin (szerk.) (1994): Halálközelben. A haldokló és a halál méltóságáért. Magyar Hospice Alapítvány, Budapest
- Hennezel, Marie de (1997): A meghitt halál. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Hennezel, Marie de - Leloup, Jean-Yves (1999): A halál művészete (Ford.: Tótfalusi Ágnes). Európa Könyvkiadó, Budapest
- Hennig, Kurt (1996): Isten igéje – elkísér a halálban is: súlyos betegek, haldoklók mellett (ford. Szesztay Mária). Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója
- „Hospice beteggondozás” füzetek
- Hegedűs Katalin (1. kiadás: 1996; 2., aktualizált kiadás: 1998): Hospice Magyarországon. Magyar Hospice Egyesület, Budapest

- Pilling Róbert (1996): Súlyos betegek táplálkozása. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Lévy Ádámné (1996): Súlyos betegek mozgásterápiája. Magyar Hospice Egyesület, Budapest (2., bővített kiadás: Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, Budapest, 2001)
- Borbényi Erika, Révész Istvánné, Kun Andrea (1996): Súlyos betegek mindennapi gondozása. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Ruzsa Ágnes (1996): Bevezetés a palliatív terápiába. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Debrecenyi Károly István (1999): A spiritualitás mint híd. Magyar Hospice Egyesület Budapest
- Horváth Erzsébet (1999): Szociális munka a hospice-ban. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Pilling János (2001): Segítség a gyászban. Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, Budapest

Kishalminé Bana Anna (1999): Hospice nyilvántartási rendszerek. SOTE, Budapest

Krasznai Éva (szerk.) (1994): Otthoni Ápolás és Hospice Szolgálat. Országos Egészségbiztosítási Önkormányzat, Budapest (konferencia kiadvány, nyilvános forgalomba nem került)

Kübler-Ross, Elisabeth (1988): A halál és a hozzá vezető út. (ford.: Blasszauer Béla). Gondolat Kiadó, Budapest

Nikelski, Hartmut (1984): Keresztény segítségnyújtás haldoklóknak. Szent István Társulat, Budapest

Pilling János (szerk.) (1999): A halál és a haldoklás kultúrantropológiája. Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest

Pilling János (szerk.) (1999): A haldoklás és a gyász pszichológiája. Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest

Polcz Alaine (1989): A halál iskolája. Magvető, Budapest

Polcz Alaine (1996): Éjjeli lámpás. Jelenkor Kiadó, Pécs (új kiadás: 1999)

Polcz Alaine (1998): Ideje a meghalásnak. Pont Kiadó, Budapest

Popper Péter (1999): Fáj-e meghalni? Saxum Kft., Budapest

Reoch, Richard (2000): A jó halálról. Holisztikus kalauz haldoklók és gondozóik számára. Medicina Könyvkiadó, Budapest

Tanulmányok

Andor Miklós (1993): Halál - halálozás - gyász az általános orvosi gyakorlatban (Dum spiro spero!). *Medicus Universalis*, 36 (2): 73-78

Bognár Tamás, Kolosai Nedda, Hegedűs Katalin, Pilling János (2001): „Kellene, aki megfogná a haldokló kezét!” Orvosokkal készült mélyinterjúk elemzése a haldoklógondozás nehézségeiről. *Lege Artis Medicinae*, 11 (2): 154-162

Clark, David (2000-2001): A palliatív gondozás története: rituális folyamat? *Kharón*, 5 (1): 6-17.

Cseri Péter (2000): Javaslatok a hospice-palliatív ellátásban dolgozó szociális munkások szerepének és feladatainak tisztázásához, kialakításához. *Kharón*, 4 (3): 78-83

Cseri Péter (2000): Minőségügy, szakmai standardok a hospice-palliatív ellátásban. *Kharón*, 4 (3): 84-93.

Debrecenyi Károly István (1999): A spiritualitás mint a hospice ellátásban megtanulható közös nyelv. *Kharón*, 3 (3): 16-31.

Donovan, Kath (1999): A rossz hírek közlése. *Kharón*, 3 (1-2): 27-45

Goddard, Maria K. (1993): A gondozási hatékonyság vizsgálatának fontosságáról: a

- haldoklókat ápoló szolgáltatók esete. Esély, 5. szám, 73-79
- Gyukits György – Millet Ilona – Sandrine Afchain – Céline Lemasson (2000): APRAE – Egy franciaországi civil szervezet, amely elősegíti az AIDS betegek társadalmi integrációját. Kharón, 4 (1-2): 32-61.
- Gyukits György, Keresztes Cecília (2000): Szociális munka egy palliatív terápiában részesülő daganatos beteggel. Kharón, 4 (3): 110-122
- Gyukits György (1999): A szociális munka szempontjai a hospice szellemű ellátás során, az angol modell alapján. Kharón, 3 (1-2): 12-26.
- Gyukits György (1998): A haldokló betegek ellátásának szociális dimenziói Angliában. Esély 5. szám, 72-84.
- Harmat Pál (1979): Otthon meghalni. Orvosi Hetilap, 120 (23)
- Hegedűs Katalin, Pilling János, Bognár Tamás, Kolosai Nedda (2001): Egészségügyi dolgozók halállal és haldoklással kapcsolatos attitűdje: egy kérdőíves felmérés eredményei. ETInfo, 4 (4) 9-10
- Hegedűs Katalin (2001): Szemléletváltás a haldoklókkal és a halállal való kapcsolatban. In: Buda Béla - Kopp Mária: Magatartástudományok. Medicina, Budapest, 691-698.
- Hegedűs Katalin (2000): A haldokló betegeket kísérő személyzet mentálhigiéniéje. A kiégés és a pszichés terhek csökkentésének lehetőségei. Lege Artis Medicinae, 10 (5): 448-452
- Hegedűs Katalin (1999): Haldoklók lelki kísérése a világ hospice-aiban. Lege Artis Medicinae, 9 (6): 494-499.
- Hegedűs Katalin (1999): „A palliatív gondozás jövőjét a mobil team-ek elterjesztésében látom...” Beszélgetés Dr. Jean-Michel Lassauniere-rel. Kharón, 3 (1-2): 7-11
- Hegedűs Katalin (1999): A haldokló betegek jogai Magyarországon. Magyar Bioetikai Szemle, 5 (1): 12-21.
- Hegedűs Katalin (1998): Súlyos állapotban levő és haldokló daganatos betegek betegségtudata. Kharón, 2 (1): 13-32
- Hegedűs Katalin (1998): A nemzetközi hospice mozgalom. Kharón, 2 (3): 13-25
- Hegedűs Katalin (1995): „Írd meg tehát, amiket láttál...” Segítőként az elfekvőben. Végeken, 6 (2): 30-31
- Hegedűs Katalin (1994): Hospice-modell Lyonban. Lege Artis Medicinae, 4 (11): 1093-1097
- Hegedűs Katalin (1993): A haldoklók gondozása. Valóság, 36 (8): 101-107
- Hegedűs Katalin (1992): „A harmadik út”. Haldokló-gondozás Franciaországban. Lege Artis Medicinae, 2 (7): 686-690.
- Hennezel, Marie de (1998): A meghitt távolság (ford.: Hegedűs Katalin). Kharón 2 (1): 5-12
- Horváth Erzsébet (1998): „Itt az életről van szó” Beszélgetés Polcz Alaine-nel. Kharón 2 (2): 5-14.
- Hospice - Home Care. A Medicus Universalis tematikus melléklete, 1994 július.
- In memoriam Gyöngyi. Replika, 1997, 26: 7-13
- Kolosai Nedda - Bognár Tamás (2000-2001): Az élettől búcsúzó kérdéseinek súlya az ittmaradottakon... Hospice-ban dolgozó segítő foglalkozásúak és az egészségügy más területein dolgozó segítő foglalkozásúak halálattitűdjeinek különbségei. Kharón, 5 (1): 18-36
- Kun Istvánné (1990): „Csak akkor ne legyek egyedül!”. Egészségügyi Munka, 37 (2): 38-39
- Lassauniere, Jean-Michael (2000): Mobil team a palliatív ellátásban (ford.: Veszélka András) Kharón, 4 (3): 131.
- Levendel László (1993): Az öreg orvos és a halál. In: uő: A túlélő. Phoenix Alapítvány, Budapest
- Losonczi Ágnes (2000): Bevezető „A szociális munkás a súlyos beteg mellett” című konferencián. Kharón, 4 (3): 69-77.
- McWhinney, Ian R. - Bass, Martin J. - Donner, Allan (1995): Egy palliatív gondozószolgálat

- értékelése: problémák és buktatók. *BMJ* (magyar kiadás), okt.: 25-27.
- Nagy Zsuzsanna Anikó (1994): A terminális állapot diagnózisának közlése és a saját halálhoz való viszony. *Lege Artis Medicinae*, 4 (7): 694-699.
- Némethné Németh Edit (2000): A szociális munka nehézségei – a hivatalok útvesztőiben. *Kharón*, 4 (3): 94-98
- Oliviere, David (2000): Szociális munka családokkal a hospice-palliatív ellátásban (ford.: Cseri Péter). *Kharón*, 4 (3): 99-105
- Pilling János (2001): Tanatológia – támasznyújtás a haldoklás és a gyász során. In: Füredi J. - Németh A. - Tariska P. (szerk.): *A pszichiátria magyar kézikönyve*. (második, bővített kiadás) *Medicina*, Budapest, 2001, 825-832. Első kiadás: Pilling János (1998): *Tanatológia – haldoklók és gyászolók pszichés gondozása*. In: Füredi J. (szerk.): *A pszichiátria magyar kézikönyve*. *Medicina*, Budapest, 704-715
- Pilling János (1998): A klinikai pszichológus szerepe a hospice gondozásban. In: Bagdy Emőke (szerk.): *A klinikai pszichológia és a mentálhigiéné szakmai protokollja*. Animula Kiadó, Budapest, 177-178.
- Pilling János (1993): Hospice – a haldokló gondozás új formája Magyarországon. *Medicus Anonimus*, 1 (1): 10
- Redwood, Daniel (1999): Elisabeth Kübler-Ross a halálról és a haldoklásról (ford.: Tromm Kata). *Kharón*, 3 (3): 6-15.
- Ruzsa Ágnes, Kolonits Zsuzsa, Padányi János (1994): Terminális állapotú rákbetegek otthoni gondozása. *Lege Artis Medicinae*, 3. sz., 256-260.
- Sasváriné Bojtor Anna (1999): Palliatív gondozás az otthonápolásban. *Nővér*, 12 (6): 17-20
- Singer Magdolna (2000-2001): Cselekvő csend. Áramlat-élmény a hallgatás, meghallgatás által a gyógyíthatatlan betegek mellett. *Kharón* 5 (1): 37-75.
- Soros György (1998-1999): Gondolatok a „Halál Amerikában” projekt kapcsán (ford.: Szikra Ágnes. *Kharón*, 2 (4): 5-12
- Szögeczki József (2000): Hospice menedzsment. *Kharón*, 4 (3): 106-109
- Szumaska Irena (1998): „...hogyan az emberek felesleges szenvedések nélkül haljanak meg” Beszélgetés Jacek Luczak-kal. *Kharón*, 2 (3): 5-11
- Ulbing István (1998): A haldokló beteg kezelése, ápolása. *Medicus Universalis*, 31 (1): 7-12.

(A témakörhöz kapcsolódóan ld. még: Pilling János (szerk.) (2001): A XX. század magyar nyelvű tanatológiai szakirodalmának bibliográfiája. A Kharón – Thanatológiai Szemle 5. évf. 2-3. számának melléklete.)

Hasmenés

Tanulmányok

- Dobson Szabolcs (1999): A hasmenés elleni szerek. *Gyógyszerészet*, 43 (3): 175-176.
- Fried Katalin (2001): Fertőző hasmenések. *Medicus Anonymus*, 9 (2. ksz.): 18-19.
- Gálos Gizella (1992): Az Imodium és Reasec összehasonlító vizsgálata. *Medicus Universalis* terápiás melléklete, 25. évf. (jan.): 7-8.
- Infektológiai Szakmai Kollégium (1999): Gastroenterocolitis acuta infectiosa: az Infektológiai Szakmai Kollégium állásfoglalása. *Praxis*, 8 (3): 43-47
- Jelenik Zsuzsanna (2001): Utazók hasmenése. *Hippocrates*, 3 (3): 189-192.
- Jelenik Zsuzsanna (2001): Az utazókat fenyegető fertőző betegségek. *Medicus Anonymus*, 9. (2. ksz.): 15-18.
- Konrád Katalin (1989): Az Imodium vizsgálata iatrogen diarrhoeákban. *Gyógyszereink*, 39 (7): 212-215.

- Kovács Gábor - Szalka András (1999): Infektológia a XX. század végén: utazók hasmenése. *Lege Artis Medicinae*, 9 (1): 4-11.
- Kovács Gábor - Ludwig Endre (1995): Az utazók hasmenése. *Praxis*, 4 (6): 38-41
- Kovács János Balázs (2001): Antibiotikum indukálta hasmenés. *Nővér Praxis*, 4 (3): 10-12.
- Kürti Katalin (1999): A hasmenés homeopátiás kezelése. *Komplementer Medicina*, 3 (2): 33-35.
- Lányi Péter (1996): Az enterális infekciók megelőzése és kezelése a háziorvosi gyakorlatban. *Medicus Anonymus*, 4 (8): 15-16.
- Magyar Anna (2001): Nyári hasmenések. *Medicus Anonymus*, 9 (6): 27-29.
- Nagy Ferenc (1992): Tapasztalatok Imodium kapszulával és Reasec tablettával diarrhoeás betegekben. *Medicus Universalis terápiás melléklete*, 25 (4): 11-12.
- PácZ Csaba - Horváth Zsolt (1998): A székrekedés és hasmenés gyógyszereinek felhasználása. *Gyógyszerpiac*, 6 (2): 23-26.
- Pálos Gábor (2000): A fertőzés okozta heveny hasmenéssel járó megbetegedésekről. *Családorvosi Fórum*, jún.: 8-14.
- Prinz Gyula (1998): Rehidráció hasmenésekben. *Gyógyszerpiac*, 6 (2): 20
- Rossboth, Dieter W. - Hagymási Krisztina - Fehér János (1998): Orális rehidrációs terápia a hasmenések kezelésében. *Orvosi Hetilap*, 139 (22): 1349-1354.
- Szalka András - Aranyi Zoltán: Infektológia a XX. század végén (1997): *clostridium difficile* infekció. *Lege Artis Medicinae*, 7 (9): 558-563.
- Talal, Andrew H. , Murray, Joseph A. (1995): Akut és krónikus hasmenés: Hogyan minimalizálhatjuk a laboratóriumi vizsgálatokat? *Orvostovábbképző Szemle*, 2 (3): 167-172.
- Semjén Gábor - Magyar Károly - Nagy Attila - Pávics László (1990): Batecinr pulvis ad us.vet.: új, antibakteriális és antiszekretoros gyógyszerkombináció az E.coli okozta hasmenés ellen. *Gyógyszerészet*, 34 (11): 593-597
- Szélvári Ágnes - Szilágyi Eszter - Vörös Krisztián (2000): Panasz, tünet, diagnózis: problémaorientált családorvoslás: hasmenés. *Medicus Universalis. Supplementum*, 33 (3): 19-22.
- Szélvári Ágnes - Szilágyi Eszter - Vörös Krisztián (2000): A hasmenés. *Medicus Anonymus*, 8 (3): 26-29.

Hányinger, hányás csillapítása

Tanulmányok

- Bagaméri Andrea - Bösze Péter (1994): Nőgyógyászati rosszindulatú daganatok gyógyszeres kezelése során fellépő hányinger, hányás csillapítása Zofrán kezeléssel. *Magyar Nőorvosok Lapja*, 57 (4): 291-293.
- Baki Márta - Czeglédi Ferenc (1994): Melanomás betegek citosztatikus kezelése során fellépő hányinger és hányás vizsgálata metoclopramid és corticosteroid, illetve ondansetron alkalmazásával *Orvosi Hetilap*, 135 (44): 2415-2419.
- Bilgrami, Seyed - Fallon, Barbara G. (1995): Kemoterápia okozta émelygés és hányás. Hatásos hányáscsillapítás csökkenti a betegek félelmét és a kezeléssel járó kellemetlenséget. *Orvostovábbképző Szemle*, 2 (4): 33-41.
- Bodrogi István - Baki Márta (1990): Metoklopramid és Haloperidol hányáscsillapító hatásának összehasonlítása hererákos betegek citosztatikus kezelése során. *Magyar Onkológia*, 34 (2): 65-69.
- Csurgó Mária (1994): Hányinger, hányás az antiemetikumok alkalmazása. *Medicus*

- Anonymus, 2 (3): 5.
- Dávid Marianna (összeáll.) (1998): A hematológiai betegek citosztatikus terápiája okozta hányás megelőzése és kezelése. (Állásfoglalás) Magyar Belorvosi Archivum. Supplementum, 51 (2): 107-110.
- Gurzó Mihály - Borbényi Zita - Varga Gyula (1995): Tapasztalatok tropisetron kezeléssel. Magyar Belorvosi Archivum, 48 (1): 27-31.
- Hupuczai Petronella (1998): Hatékony hányáscsillapítás a nőgyógyászati sebészetben. Kórház, 5 (5): 27-30.
- Hupuczai Petronella (1997): A kemoterápia okozta hányás csillapításának korszerű lehetőségei. Kórház, 4 (5): 13-16.
- Mühl Diana (1998): Ondanszetron (Zofran) alkalmazása acut myocardialis infarctust kísérő hányinger és hányás kezelésében, illetve prevenciójában. Gyógyszereink, 48 (2. mell.): 5-8.
- Nagykálnai Tamás (1992): A fej-nyaki daganatok kemoterápiája mellé társuló hányinger és hányás kezelése. Fül-orr-gégegyógyászat, 38 (2): 125-128.
- Szabó Katalin (1996): Cerucal antiemetikus hatásának vizsgálata a sürgősségi betegellátásban. Praxis, 5 (7): 23-25.
- Telekes András - Horváth Zsolt (2000): A daganatos betegek racionális antiemetikus terápiája. Házi- és Kórházi Továbbképző Szemle, 5 (1): 349-355
- Török Judit (1998): Postoperatív hányás és hányinger megelőzése nőgyógyászati műtétek esetében. Kórház, 5 (4): 30-33.
- Ujhelyi Piroska (1989): A Metoclopramid szerepe és helye a daganatellenes kezelésben. Orvostudományok, 64. (dec. suppl.): 53-57.

Inkontinencia

Könyv

Incontinentia urinae. DOTE Női Klinika, Debrecen, 1985.

Tanulmányok

- Ádám István (1990): A vizeletürítés gyógyszeres befolyásolása.. In: Lampé László (szerk.): Szülészet-nőgyógyászat és klinikai farmakológia (Továbbképzési jegyzet). DOTE, Debrecen, 69-82.
- Banyó Tamás (1998): A neurogén hólyagdiszfunkciós betegeink ellátása során szerzett tapasztalataink. Rehabilitáció, 8 (1): 13-16.
- Domány Balázs - Bódis József - Buzogány István (1999): Kombinált endoszkópos műtéti beavatkozás descendált uterus esetében stressz inkontinens betegeknél. Magyar Nőorvosok Lapja, 62 (5): 357-361.
- Ferenczy Miklós (2000): Inkontinens betegek életminőségének javítása Tena termékek használatával. Praxis, 9 (2): 57-60.
- Hamvas Antal (1998): A vizeletinkontinencia kezelési lehetőségei. Magyar urológia, 10 (3): 309-317.
- Hamvas Antal - Nagy Félix - Romics Imre (1998): Az inkontinens beteg fizioterápiája. Házi- és Kórházi Továbbképző Szemle, 3 (6): 360-361.
- Hévízi Miklós (1993): Kontinenciazavarok klinikai diagnosztikája anorektális nyomásméréssel. Orvostudományok, 68 (6): 405-410
- INKO-Fórum (2000): Az idős otthonok inkontinencia ellátása: az INKO-Fórum közleménye.

- Praxis, 9 (6): 55-56.
- INKO Fórum (1999): Az emberhez méltó életminőségért. Kórház, 6 (1): 33
- Kovács Edina (1998): Az inkontinencia titkolt baj. Magyar Egészségpiac, 1 (5): 194.
- Kozma Anna (1999): Inkontinens betegek életminőségének javítása Tena termékek használatával. Praxis, 8 (12): 17-21.
- Lestár Béla - Asztalos Imre - László Szabolcs - Polányi Csaba - Hornok László - Ritter László - Rózsa Imre (2001): Az analis continetia megőrzésének és helyreállításának lehetőségei. Magyar Sebészet, 54 (3): 168-173.
- Michailovits Lehel - Kardos Róbert (1999): Innovatív műtéti lehetőség a női vizelet stressz inkontinencia megoldására. Kórház, 6 (9): 7-8.
- Michailovits Lehel (1999): Új lehetőség a női vizeletcsepegés megoldására: Tension-free Vaginal Tape műtét. Recept, 10 (5): 16.
- Rákóczi István: A női incontinetia gyógyszeres kezelése. Gyógyszerpiac, 6 (4-5): 21-23.
- Rákóczi István (1999): Női inkontinencia korszerű terápiája. Kórház, 6 (4): 14-16.
- Simon Zsolt - Demeter János (2000): A női vizelettartási nehézség kórismézésében és kezelésében alkalmazott módszereink. Nőgyógyászati Onkológia, 5 (1): 53-56.
- Simon Zsolt - Demeter János - Kovács Gábor - Nagy Lajos - Karsza Attila (2000): Tension-free Vaginal Tape (TVT): egy új típusú hurokműtét a női stressz inkontinencia gyógyítására. Magyar Nőorvosok Lapja, 63 (2): 91-95.
- Simon Zsolt (1998): Vizeletinkontinencia. Medicus Anonymus, 6 (3): 19-21
- Simon Zsolt (1998): Női és férfi vizelet incontinetia diagnosztikája és terápiája. Gyógyszereink, 48 (2): 33-39.
- Simon Zsolt (1998): A neurogén vizeletinkontinencia kezelési lehetőségeiről. Rehabilitáció, 8 (1): 10-12.
- Szalóczy Péter (1998): Ditropan hatása a női vizelet incontinetiára. Gyógyszereink, 48 (2-mell.): 3-4.
- Szüle Endre (1998): Vezérfonal az időskori vizelettartási zavarok ellátásához. Rehabilitáció, 8 (1): 23-24.
- Tankó Attila - Hamvas Antal - Nagy Félix (1992): Inkontinens nőbetegek kivizsgálása és kezelése klinikánk 10 éves anyagában. Magyar Urológia, 4 (3): 293-298.

Köhögés

Könyv

- Mezei Györgyi - Cserháti Endre (1998): A köhögés és terápiája. Pharma Press Kiadó, Budapest

Tanulmányok

- Apor Péter (2001): Köhögéscsillapítás a gyakorlatban. Praxis, 10 (1): 45-47.
- Dobson Szabolcs (2000): A köhögés farmakoterápiája. Gyógyszerészet, 44 (2): 107-109.
- Elek Sándor (2000): Mire vigyázzunk a köptetők alkalmazása során? Családorvosi Fórum, dec.: 40-41.
- Miriszlai Ernő (1995): A köhögéscsillapítás újabb lehetősége természetes úton Fitoterápia, 1 (1): 49-50.
- Rosenov, Edward C - Briggs, Dick D. (1997): Hosszan tartó köhögés: okai és kezelése. Orvostovábbképző Szemle, 4 (6): 155-158.
- Simon György - Szócska Miklós - Szerdahelyi Éva - Oswald Mária - Farkas Edit Madách Ádám (1993): A Sinecod köhögéscsillapító hatásosságának klinikai vizsgálata Medicus Universalis terápiás melléklete, 26. (márc.): 7-9.

- Szalai Zsuzsanna (1999): Az elhúzódó köhögés okai, a terápia lehetőségei. Házi orvos Továbbképző Szemle, 4 (6): 396.
- Szélvári Ágnes (1998): Krónikus köhögés. Medicus Anonymus, 6 (4): 17.
- Tarján Enikő (2001): Köhögés és antibiotikus kezelés. Praxis, 10 (2): 7-17.
- Tarján Enikő, Lantos Ákos, Zsiray Miklós (1993): A köhögés patofiziológiája, kórokai és kezelése Medicus Universalis terápiás melléklete, 26. évf. márc - p. 3-5.
- Zellweger, Jean Pierre (1993): A krónikus köhögések klinikai jelentősége. Medicus Universalis terápiás melléklete, 26 (márc.): 10-11.

Lábszárfekély

Tanulmányok

- Bihari Imre (1990): A lábszárfekély ambuláns kezelése rugalmas kompresszióval. Medicus Universalis, 23 (4): 207-208.
- Bodnár András (2001): Ulcus cruris. Praxis, 10 (4): 45-51.
- Brenner, Marc A. (1989): Vénás pangás okozta fekélyek gyógyítása. Medicus Universalis. Supplementum, 22 (6): 44.
- Brenner, Marc A. (1989): Vénás pangás eredetű, terápia rezisztens fekélyek. Medicus Universalis. Supplementum, 22 (6): 45-47.
- Burton, C. S. (1989): Pentoxifyllin-terápia és sebgyógyulás. Medicus Universalis Supplementum, 22 (6): 47.
- Daróczy Judit (1998): Az ulcus cruris költséghatékony kezelése. Gyógyszerészet, 42 (6): 351-351.
- Huber László (1990): A Klion kenőcs szerepe a lábszárfekélyek kezelésében. Medicus Universalis terápiás melléklete, 23 (máj): 9-10.
- Molnár László (1998): Az ulcus cruris kezelése. Házi orvos Továbbképző Szemle, 3 (2): 92-95.
- Nemes Attila (1996): A vénabetegségek nagy népegészségügyi jelentősége, az ellátás alapkérdései. Házi orvos Továbbképző Szemle, 1 (5): 299-302.
- Orgován György - Záborszky Zoltán (2001): A lábszárfekély. Praxis, 10 (5): 41-42.
- Radó György (1996): A lábszárfekély terápiájának története. Érbetegségek, 3 (2): 32-34.
- Sarkadi Csilla (1997): A lábszárfekélyek korszerű kezelése. Medicus Anonymus, 5 (9): 15-18.
- Várkonyi Viktória (2001): A lábszárfekély kezelési lehetőségei. Medicus Anonymus, 9 (5): 37-38.
- Várkonyi Viktória (1998): A lábszárfekélyben szenvedő betegek kezelése. Granum, 1 (3): 32-35.
- Várkonyi Viktória (1996): Ulcus cruris betegségek költségvonzata. Gyógyszerpiac, 4 (7): 21-25.
- Várkonyi Viktória (1994): A krónikus vénás elégtelenség konzervatív kezelése. Gyógyszereink, 44 (5): 239-241.
- Várkonyi Viktória (1994): A lábszárfekély differenciál diagnosztikája. Érbetegségek, 1 (1): 37-40.
- Winkler Gábor (1997): A diabeteses láb - interdiszciplináris feladatok a terápiában. Forum Medicorum, 11. mell.: 25-27.

Lázcsillapítás

Könyv

Graber Hedvig - Magyar Tamás (szerk.) (1998): Lázás állapotok. (Betegségek és antibiotikumok). Springer Hungarica, Budapest

Tanulmányok

- Barna Kornál - Török Andrea - Brasch György - Nemes Zsuzsanna (1993): Az ismeretlen okú láz diagnosztikájáról, esetbemutatókkal. *Medicus Universalis*, 26 (3): 151-152.
- Békési Mária (1996): A lázas állapotok jelentősége gerincvelői sérültek rehabilitációjában. *Orvosi Hetilap*, 137 (39): 2149-2152.
- Dobson Szabolcs (2000): Még egyszer a lázról és a pirazon-származékokról. *Gyógyszerészet*, 44 (3): 159-162.
- Gleckman, Richard A. (1997): HIV-fertőzött betegek lázának értékelése. *Orvostovábbképző Szemle*, 4 (2): 59-68.
- Horváth Andrea (2000): A láz és kezelése. *Gyógyszerészet*, 44 (3): 157-158.
- Jákó János (1999): Az ismeretlen eredetű láz. *Magyar Belorvosi Archivum*, 52 (4): 305-314.
- Konrád Sándor - Inovay János - Hruby Ervin (1996): Obesitas, mint a műtét utáni lázat és sebgyógyulást befolyásoló tényező. *Magyar Nőorvosok Lapja*, 59 (3): 215-218.
- Loboda Endre (1996): Malignus hipertermia - a kezelhető kórkép, kezelendő probléma. *Aneszteziológia és Intenzív Terápia*, 26 (2): 62-70.
- Pataki Margit (1995): A láz. *Praxis*, 4 (5): 15-18.
- Pokorny Gyula - Iványi Tibor - Holzinger Gábor - Jármay Katalin - Kenderessy Szabó Anna (1991): Gyógyszer okozta lázas állapot. *Magyar Belorvosi Archivum*, 44 (1): 1-6.
- Rétsági György (1995): Hétköznapi láz- és fájdalomcsillapítás. *Gyógyszerpiac*, 3 (4): 12-15.
- Szalka András (2000): Lázzal járó heveny felnőttkori megbetegedések. *Medicus Anonymus*, 8 (8): 7-10.
- Szalka András - Prinz Gyula (1995): Az ismeretlen eredetű láz felnőttkorban. *Kórház*, 11. sz.: 6-8 [valamint: *Praxis*, 1996, 5 (6): 15-19.]
- Szalka András - Prinz Gyula (1991): Az ismeretlen eredetű lázról. *Orvosképzés*, 66 (3): 171-183.

(A témakörhöz kapcsolódóan ld. még a fájdalomcsillapítás címszó egyes tételeit!)

Lymphoedema

Tanulmányok

- Bihari Imre (1991): A lymphoedema ambuláns kezelése. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 67 (6): 281-285
- Csermely Miklós (1998): A nyirokkeringés zavara és a manuális nyirokdrenázs. *Komplementer Medicina*, 2-3 (12/1): 30-32.
- Daróczy Judit (2000): A nyiroködéma klinikuma és kezelése. *Érbetegségek. Supplementum*, 7 (suppl.): 17
- Daróczy Judit (2000): A krónikus nyiroködéma. A háziorvos feladata a betegség

- felismerésében, a betegirányításban és a gondozásban. Hippocrates, 2 (5): 277-283.
- Daróczy Judit (1999): Konszenzus dokumentum tervezet a perifériás nyiroködéma ellátásához. Medicus Universalis, 32 (6): 345-350.
- Daróczy Judit (1999): A nyirokerek betegségei, nyiroködéma. Medicus Universalis, 32 (6): 339-344.
- Daróczy Judit (1994): A krónikus nyiroködéma szövődményei. Érbetegségek, 1 (2): 23-27.
- Landherr László (2001): Az emlőrák-terápia indukálta daganatok és korszerű kezelésük. Kórház, 8 (1-2): 16-17.
- Meleg Mária - Bihari Imre (1991): A végtaglymphoedema konzervatív kezelése. Orvosi Hetilap, 132 (31): 1705-1708.
- Molnár János (2000): A venolymphaticus insufficientia és lymphoedema kezelésére. Recept, 11 (1): 17.
- Palkonyai Éva - Temesvári Péter - Szilvási István (1998): Rheumatoid lymphoedema: ssetismertetés. Magyar Reumatológia, 39 (4): 222-227.
- Stirczer Gabriella - Kapitány Zsuzsa (1998): A lymphoedema és kezelése. Házi orvos Továbbképző Szemle, 3 (6): 356-359.
- Szilágyi Kornélia - Nagy Ágnes (1993): Az emlőműtéten átesett nőbetegek mozgásterápiája. A lymphoedema konzervatív kezelése. Lege Artis Medicinae, 3 (3): 244-248.
- Szilágyi Kornélia - Nagy Ágnes (1993): A gyógytornász lehetőségei rákbetegeknél. A lymphoedema kezeléséről. Rehabilitáció, 3 (1): 17-19.
- Tunkel, Richard S. - Lachmann, Elisabeth (1999): A végtagok lymphoedemája: a kezelési lehetőségek áttekintése. Orvostovábbképző Szemle, 6 (2): 120-126.

Nehézlégzés

Tanulmányok

- Dienes Zsolt (2001): A mellkasi fájdalom és nehézlégzés sürgősségi differenciálásának szempontjai. Hippocrates, 3 (2): 120-124
- Gillespie, Neil D. - McNeill, Graeme. - Pringle, Terence. - Ogston, Simon - Struthers, Allan D. - Pringle, Stuart D. (1997): A bal kamrai szisztolés zavar megítélése dyspnoe miatt felvett betegeknél a klinikai kép és az egyszerű eszközös vizsgálatok eredményei alapján. BMJ (magyar kiadás), 4. szám: 207-210.
- Kondri Ildikó (1989): Az akut balkamra-elégtelenség ellátása az oxyológiai gyakorlatban. Magyar Mentésügy, 9 (4): 165-180.
- Seamens, Charles M. - Wrenn, Keith (1996): Nehézlégzés a dyspnoe felismerését és hatékony kezelését célzó stratégiák. Orvostovábbképző Szemle, 3 (4): 99-105.

Puffadás

- Rao, Satish S. C. (1997): Böfögés, puffadás és flatulencia: hogyan segíthetünk a gázosságban? Orvostovábbképző Szemle, 4 (6): 121-129.
- (sz.n.) (2000): Levegő a hasban: a felfúvódás kezelése Ideál Természetgyógyászat Életmódmagazin, 11 (1): 21.

Székrekedés

Könyvek

- Gaálné Póda Bernadette (1999): A székrekedés diétás kezelése. Medicina, Budapest
- Jávor Tibor - Papp Rita (1999): A székrekedés és étrendi kezelése. Golden Book Kiadó, Budapest
- Jávor Tibor (1994): Székrekedés. Az obstipatio megelőzése és kezelése. Golden Book, Budapest

Tanulmányok

- Bodánszky Hedvig (1996): Az obstipatio (székrekedés) megelőzése és kezelése. Esszencia, 2 (1): 27.
- Csatár Éva (2000): A székrekedés és kezelése. Medicus Anonymus, 8 (3): 16-19.
- Dobson Szabolcs (2000): A székrekedés gyógyszeres terápiája. Gyógyszerészet, 44 (12): 764-769.
- Fischer Monika (2001): Az obstipáció okai és kezelési lehetőségei. Medicus Anonymus, 9 (2. ksz.): 34-36.
- Jávor Tibor (1998): Obstipatio. A székrekedés kezelése. Gyógyszerpiac, 6 (2): 14-18.
- Jávor Tibor (1997): Hashajtók - a székrekedés gyógyszeres terápiája. Gyógyszereink, 47 (4): 100-105.
- Jávor Tibor (1995): Ismét az obstipációról. Praxis, 49 (4): 39-43
- Jávor Tibor (1993): A székrekedésről. Praxis, 2 (10): 37-42.
- Király Ágnes - Sütő Gábor - Mózsik Gyula (1999): A funkcionális obstipatio diagnosztikus és terápiás lehetőségei. Házi orvos Továbbképző Szemle. Supplementum . - 1. sz.: S21-S24.
- Lestár Béla - Penninckx Freddy: Defecometria (1990): a székélés objektív paramétereinek meghatározása. Orvosi Hetilap, 131 (15): 797-802.
- Minaker, Kenneth L. - Harari, Danielle. - Cassel, Christine K. (1996): Időskori székrekedés. Orvostovábbképző Szemle. Kórházi praxis, 3 (6. mell): 157-165.
- PácZ Csaba - Horváth Zsolt (1998): A székrekedés és hasmenés gyógyszereinek felhasználása. Gyógyszerpiac, 6 (2): 23-26.
- Palotai Katalin (2000): Az obstipáció kezelése a hagyományos kínai orvoslás módszereivel. Komplementer Medicina, 4 (3): 18-20.
- Sarkadi Csilla (1999): A rostfogyasztás jelentősége a székrekedés kezelésében. Medicus Anonymus, 7 (3): 15-18.
- Sasvári Ferenc (2000): Az obstipáció homeopátiás kezelése. Komplementer Medicina, 4 (3): 26-27.
- Szalkai Iván - Kóczán Zsuzsanna (1995): Vízoldékony rostkészítmény alkalmazásának tapasztalatai belgyógyászati beteganyagban. Fitoterápia, 1 (1): 27-30.
- Telekes András - Horváth Zsolt (2000): Obstipáció, bélobstrukció és székletimpactatio racionális terápiája, különös tekintettel a daganatos betegekre. Házi orvos Továbbképző Szemle, 5 (1): 51-59.
- Zajkás Gábor (2000): Gyógyvizek szerepe a székrekedés kezelésében. Medicus Anonymus, 8 (4): 21.

Szorongás

Könyvek

- Arató Mihály (1999): Mindennapi szorongásaink. A jó, a rossz és a gonosz. Grafit Kiadó,

Budapest

- Beck, Aaron T. – Emery, Gary (1999): A szorongásos zavarok és fóbiák kognitív szemlélete. Animula Egyesület, Budapest
- Bitter István (1996): Szorongásos kórképek: felismerés, diagnosztizálás és kezelés. Csaláadorvosok és klinikai társszakmák számára. Springer Hungarica, Budapest
- Bitter István (szerk.) (1995): Szorongás. A Psychiatria Hungarica tematikus száma, 10. évf. 6. sz.
- Faludi Gábor (1998): A szorongás mai szemmel. Artunion, Szombathely
- Faludi Gábor (szerk.) (1992): Modern ismeretek a szorongásról. A Psychiatria Hungarica tematikus száma. 7. évf. 1. sz.
- Faludi Gábor (szerk.) (1993): A szorongásos kórképek diagnózisa és terápiája. A Psychiatria Hungarica tematikus száma, 8. évf. 2. suppl
- Fedina Lídia – Fedina Laura (1994): Nyugtató és altatószerek. Gyári és magisztrális készítmények, gyógynövények. Golden Book, Budapest
- Kopp Mária – Fóris Nóra (1995): A szorongás kognitív viselkedésterápiája. Végeken Alapítvány, Budapest
- Peurifoy, Reneau Z. (1998): Szorongás, fóbiák, pánik. Hogyan legyünk úrrá félelmünkön? Medicina, Budapest
- Riemann, Fritz (2000): A szorongás alapformái. Háttér, Budapest
- Sharpe, Robert (1998): Hogyan győzzük le szorongásunkat? A bevált „szorongásellenyszer” módszer. Kinizsi Kiadó, Debrecen
- Tringer László (1996): A szorongás és a szorongásos zavarok. Pharma Press, Budapest
- Váczi Szabó Márta (szerk.) (1998): Szorongás és depresszió. Eugén Kiadó, Budapest

Tanulmányok

- Arató Mihály - Bánki M. Csaba - Bitter István és mtsai (1996): Anxiolitikumok Konszenzus Konferencia. Házi orvos Továbbképző Szemle, 1 (2): 116-118.
- Arató Mihály (1996): A depressziók és a szorongásos betegségek aktuális kérdései. Házi orvos Továbbképző Szemle, 1 (2): 62-63.
- Arató Mihály (1995): A szorongásos kórképek és modern terápiájuk. Tisztiorvos, 2 (4): 5-7.
- Aszalós Zsuzsa (2000): Időskori pszichés zavarok és gyógyszeres kezelésük. Medicus Anonymus, 8 (8): 29-31.
- Ágoston Gabriella: A generalizált szorongás (2000): diagnózisa, terápiája, helye a szorongásos zavarok között. Házi orvos Továbbképző Szemle, 5 (4): 261-263.
- Bagdy Emőke (1995): A szorongás és amit érdemes tudnunk róla. Egészség, 105 (6): 14-17.
- Baran Brigitta (2000): Depresszió és szorongás időskorban. Csaláadorvosi Fórum, okt.: 32-44.
- Bánki M. Csaba (2000): Szorongásoldás az ezredfordulón. Gyógyszereink, 50 (2): 51-57
- Bánki M. Csaba (1999): A szorongásos zavarok mai szemlélete. Novitates, 2. sz.: 8-18.
- Bitter István (1997): A szorongás korszerű benzodiazepin kezelése. Házi orvosi Szemmel, 4 (4): 39-41
- Bitter István (1996): A kevert szorongásos-depressziós szindróma diagnosztikája és terápiája. Praxis, 5 (12): 7-9.
- Bitter István (1995): A szorongásos betegségek farmakoterápiája. Orvosi Hetilap, 136 (45): 2435-2439.
- Bitter István (1994): A szorongás és a szorongásos betegségek az időskorban. In: Simkó Alfréd (szerk.): A gerontopszichiátria aktuális problémái Print-X, Budapest, 101-110.
- Budavári Ágota (1997): Depresszió, szorongás, pánik: a házi orvosok továbbképzésének tapasztalatai a téma tükrében. Házi orvosi Szemmel, 4 (4): 8-11.
- Butler, Gillian (1997): Kognitív terápia, generalizált szorongás-szindróma és idegesség.

- Psychiatria Hungarica, 12 (3): 371-386.
- Faludi Gábor (1997): A szorongásoldók osztályozása és klinikai alkalmazásuk. Háziiorvosi Szemmel, 4 (4): 35-38.
- Faludi Gábor (1994): Buspiron: a szorongás kezelésének új lehetősége. Orvosi Hetilap, 135 (33): 1807-1813.
- Fejéregyházi István (1995): Szorongó és pánikbetegek kezelése, gondozása az általános orvosi gyakorlatban. Psychiatria Hungarica, 10 (6): 609-622.
- Fejéregyházi István (1993): Szorongó betegek és a háziorvos. Medicus Universalis, 26 (1): 25-27.
- Füredi János - Gerevich József (1999): A szorongásoldó szerek alkalmazása. Psychiatria Hungarica, 14 (5): 599-604.
- Hajnal Ágnes (1997): A szívre lokalizált szorongás nozológiai, pszichodinamikai és pszichoterápiás kérdéseiről. Pszichoterápia, 6 (1): 23-29.
- Kiss Huba Gergely - Rihmer Zoltán (2000): A depresszió és a szorongásos zavarok, a családorvos lehetőségei. Családorvosi Fórum, okt.: 11-17.
- Konszenzus Konferencia (1999): A szorongásoldó szerek alkalmazása. Gyógyszereink, 49 (5): 147-150
- Kopp Mária - Purebl György (2000): Szorongás és depresszió a magyar népesség körében, ennek családorvosi jelentősége. Családorvosi Fórum, okt.: 2-9.
- Kopp Mária - Szedmák Sándor - Fejéregyházi István (1992): Szorongó betegek kezelése és szűrése az alapellátásban. Végeken, 3 (1): 39-45.
- Kopp Mária (1992): A szorongásos megbetegedések pszichofiziológiai modellje és pszichofiziológiai kontroll kezelésének alapelvei. Psychiatria Hungarica, 7 (1): 43-55.
- Kopp Mária (1991): A szorongás. A szorongásos megbetegedések pszichofiziológiai modellje. Lege Artis Medicinae, 1 (4): 216-225.
- Kővári Edit (1997): A szorongás oldható. Grandaxin anxiolitikus hatása kevert szorongással járó kórképekben - hosszútávú utánkövetés. Praxis, 6 (3): 23-25.
- Kurimay Tamás: Depresszió, szorongás, pánik (1997): a pszichoterápia helye és lehetőségei a kezelésben és a háziiorvosi gyakorlatban. Háziiorvosi Szemmel, 4 (4): 42-49.
- Lányi Péter (1997): A szorongás és a depresszió kezelése a daganatos betegségek terápiája során, a háziiorvosi gyakorlatban. Háziiorvosi Szemmel, 4 (4): 62-66.
- Majercsik Eszter (2000): Anxiron terápiával szerzett tapasztalataink geriátriai betegeknél. Medicus Universalis, 33 (2): 147-150.
- Molnár Gyula (1993): A szorongás gyógyszeres kezelése. Gyógyszereink, 43 (3): 116-125
- Mórotz Kenéz (1992): A szorongás viselkedélmélete és kezelésének lehetőségei. Psychiatria Hungarica, 7 (1): 23-41.
- Nagy Ferenc (2001): A kispotenciálú benzodiazepinek a mindennapi gyakorlatban. Háziorvos Továbbképző Szemle, 6 (2): 110-111.
- Németh Attila - Ágoston Gabriella (2001): A generalizált szorongásos zavar és kezelése. Kórház, 8 (4): 17-20.
- Németh Attila (1998): Szorongásos zavarok kezelése. Medicus Anonymus, 6 (9): 37-38.
- Ormay István: A szorongásos betegségek farmakoterápiájáról. 1. rész (1996): Medicus Anonymus, 4 (9): 7-9., 2. rész: Medicus Anonymus, 1997. 5 (8): 14-18
- Ormay István (1996): A szorongásos betegségekről. Medicus Anonymus, 4 (7): 17-19.
- Peresa Magdolna (1996): Grandaxin és az Anxiron kezelés összehasonlító vizsgálata generalizált szorongásban. Háziorvos Továbbképző Szemle, 1 (2): 113-115.
- Shader, Richard I - Greenblatt, David J. (1995): Az akut szorongás farmakoterápiája: Rövid áttekintés. Psychiatria Hungarica, 10 (6): 579-590
- Szabó Péter (1996): Depressziók, szorongás és öngyilkosság a krízis kontextusában. Háziorvos Továbbképző Szemle, 1 (2): 71-73.

- Szádóczky Erika (2001): A hangulat- és szorongásos zavarok előfordulási gyakorisága és kezelési lehetőségei. *Komplementer Medicina*, 5 (1): 16-18.
- Szepezdi Zsuzsanna (2000): Depresszió, szorongás kezelésének gyógyszerei Magyarországon, 1991-1998. *Családorvosi Fórum*, okt.: 49-50.
- Tringer László (2000): A szorongás és a szorongásos zavarok. *Medicus Anonymus*, 8. (11.): 31-33.
- Tringer László: Depresszió, szorongás, pánik (1997): neurotikus zavarok. *Háziiorvosi Szemmel*, 4 (4): 4-7.
- Varga József - Kóczán György - Kállai János - Salamon Csaba (1997): Háziiorvosi együttműködési modellek a szorongás és depresszió kezelése kapcsán. *Háziiorvosi Szemmel*, 4 (4): 71-74.

(A depresszív és a szorongásos tünetek gyakran szövődnek, ezért több könyv és tanulmány együttesen tárgyalja a depresszió és a szorongás kezelését – ld. még a depresszió címszóhoz tartozó szakirodalmat is!)

Táplálkozási zavarok (általában)

Könyv

Pilling Róbert (1996): Súlyos betegek táplálkozása. Magyar Hospice Egyesület, Budapest

(A táplálkozási zavarok témaköréhez ld. még a cachexia, hasmenés, székrekedés címszavakat!)

Palliatív terápia a gyermekgyógyászatban

Alvászavarok

Könyvek

- Estivill, Eduard - Béjar, Sylvia De (1999): Aludj jól gyermekem! (Hogyan altassuk el a gyereket?) Marfa - Mediterrán, Budapest
- Noll, Patricia - Horn Hartmut (2001): Aludj, kicsim, aludjál... Kíméletes és biztos módszer a nyugodt éjszakákhoz (Bernd Kohlhepp meséivel) Egmont Hungary, Budapest
- Kahn, André (2000): Gyermekünk álma. Gyakorlati tanácsok álmatlanságban szenvedő gyermekek szüleinek. Kossuth, Budapest

Depresszió

Tanulmányok

- Alpár Zsuzsa (1996): Gyerekkori depresszió. *Természetgyógyászat. Tudományos melléklet*, 7. (febr.): 3-4.
- Csorba János (2000): Néhány szempont a serdülőkori depresszió farmakoterápiás kezeléséhez. *Neuropsychopharmacologia Hungarica*, 2 (2): 85-90.

- Csorba János (2000): Depresszió és suicidium serdülőkorban. Ideggyógyászati Szemle, 53. (5/6. sz.): 185-187.
- Csorba János (2000): Depresszió, suicidium és szorongás adolescens korban: serdülőkori problémák gyakorlati nézőpontból. Családorvosi Fórum, (okt.): 24-30.
- Fohn Márta (2000): Gyermekkori depresszió és szorongás. Családorvosi Fórum, (okt.): 19-22.
- Gádos Júlia (1996): Depresszió és szorongásos zavarok gyermek- és serdülőkorban. Házi orvos Továbbképző Szemle, 1 (2): 76-78.
- Jellinek, Michael S. - Snyder, James B. (1999): Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. Gyermekgyógyászati Szemle, 4 (4): 148-161.
- Megyesiné Kovács Livia - Benkő Katalin - Kürti Kálmán - Román Ferenc (1997): A serdülőkorú diabeteses gyermekek néhány pszichés sajátossága, különös tekintettel a depresszív és szorongásos tendenciákra. Diabetologia Hungarica, 5 (2): 91-97.
- Osváth Viola (1997): Játék diagnosztika depressziós gyermekeknél. Pediáter, 6 (2): 138-139.
- Várfiné Komlósi Annamária - Vass Zoltán - Rózsa Sándor (1997): A depresszióra való hajlam serdülőkori felismerésének és módosításának lehetőségei. A mentálhigiénés prevenció munkája néhány elméleti és gyakorlati kérdése. Magyar Pszichológiai Szemle, 52 (1-3): 101-124.
- Vetró Ágnes (1999): A gyermek- és serdülőkori depresszió. Kórház, 6 (3): 7-9.
- Vetró Ágnes (1998): A serdülőkori depresszió. Medicus Anonymus, 6 (10): 15-16.
- Vetró Ágnes - Szilárd János (1994): Depresszió gyermek- és serdülőkorban. Psychiatria Hungarica, 9 (1): 69-81.

(A depresszió témakörhöz ld. még a szorongás címszóhoz tartozó szakirodalmat!)

Fájdalomcsillapítás

Könyvek

Kaiser, Jürgen - Ulrike Kaiser (1998): Reflexmasszázs gyermekeknek. Sziget Kiadó

Tanulmányok

- Batta Ildikó (1999): A gyermekkori láz- és fájdalomcsillapítás. Medicus Anonymus, 7 (12): 49-50.
- Boyle, J. Timothy (1998): Visszatérő hasi fájdalom. Gyermekgyógyászati Szemle, 3 (3): 10-21.
- Dobson Szabolcs: Cukor, cumi és ölelés (2000): három klinikailag igazolt hatású minor analgetikum. Gyógyszerészet, 44 (4): 225-226.
- Farkas András, Appelshoffer Sarolta (1997): Contramal hatásvizsgálata gyermeksebészeti betegekben, különös tekintettel az egynapos sebészeti ellátásra. Házi orvos Továbbképző Szemle, 2 (2): 165-167.
- Karoliny Gizella (2000): Hasi fájdalom gyermekkorban. Medicus Anonymus, 8 (4): 18-22.
- Németh Éva, Farkas Viktor (1999): A csecsemő- és gyermekkori fájdalom mérése. Gyermekgyógyászat, 50 (4): 308-313.
- Németh Éva – Tory Kálmán - Machay Tamás - Verebély Tibor - Reusz S. György (2001): Epiduralis bupivacain vagy paracetamol kúp a gyermekkori sérvműtétek műtét utáni fájdalomcsillapítására. Aneszteziológia és Intenzív Terápia, 31 (2): 10-17.
- Szabó Ildikó - Balla Éva - Czinner Antal (1990): A Rubophen (paracetamol) alkalmazása a gyermekgyógyászatban. Gyógyszereink, 40 (9): 264-266.
- Újhelyi Enikő (1994): Gyermekkori láz- és fájdalomcsillapítás. Gyógyszereink, 44 (3): 123-

127.

- Vajda Zsuzsa - Kurucz Judit - Révész György (1995): Fájdalom a gyermekkorban. *Gyermekgyógyászat*, 46 (2): 109-117. [valamint: *Pediáter*, 1994. 3 (1): 61-68.]
- Weisenbach János - Kooros Koorosh - Horváth Magdolna (1995): Az ultrasonographia jelentősége a gyermekkori visszatérő hasi fájdalom kivizsgálásában. *Gyermekgyógyászat*, 46 (4): 389-391.
- Wiili, Ullrich V. (1992): A hasi fájdalom megközelítése képalkotó módszerekkel. *Pediáter*, 1 (2): 154-156

Hasmenés

Tanulmányok

- Arató András - Bodánszky Hedvig. - Bense Tamás - Veres Gábor - Szőnyi László (2001): A csecsemőkori akut hasmenés kezelésének hazai gyakorlata. *Orvosi Hetilap*, 142 (3): 115-119.
- Baksai László (1994): Orális rehidráció terápia. *Gyermekgyógyászat*, 45 (1): 32-34.
- Cholnoky Judit (2000): Probiotikumokkal dúsított tápszer klinikai hatásai. *Gyermekgyógyászat*, 51 (3): p. 285-288.
- Csorba Sándor (1999): A hasmenés okai és az ezekkel összefüggő pathomechanizmusok csecsemő- és gyermekkorban. *Gyermekgyógyászat*, 50 (5. sz. különk.): 1-12.
- Gyódi Gyula (1994): Az orális rehidráció elmélete és gyakorlata. *Gyermekgyógyászat*, 45 (1): 27-31.
- Mészner Zsófia (1999): Hasmenéses megbetegedések infekciók következtében. *Gyermekgyógyászat*, 50 (5. sz. különk.): 13-14.
- Mészner Zsófia (1999): A nyári örömeik árnyoldala - nyári hasmenés gyermekkorban. *Praxis*, 8 (7): 17-19.
- Micskey Éva (2000): Probiotikus hatások gyermekkori gastrointestinális kórképekben. *Gyermekgyógyászat*, 51 (3): 281-284.
- Schultz Károly (1999): Szemléletváltozás az akut hasmenéses megbetegedések kezelésében: diétoterápia, orális rehidráció, probiotikumok. *Gyermekgyógyászat*, 50 (5. sz. különk.): 23-29.
- Várkonyi Ágnes: Intractabilis diarrhoea (1999): a csecsemő- és kisgyermekkorban intractabilis diarrhoea persistáló villus atrophiával. *Gyermekgyógyászat*, 50 (5. sz. különk.): 15-22.
- Várkonyi Ágnes - Boda Márta (1992): Krónikus csecsemőkorban hasmenés és nutritív allergia. In: Cserhádi E. - Veitl V. (szerk.): *Csecsemő- és gyermekkorban allergiás megbetegedések. Tudományos szimpózium, Seregélyes, nov. 13-14. Milupa, Budapest, 81-88.*

Hányinger, hányás csillapítása

- Kiss Imre (1997): Zofran terápiás és preventív alkalmazásával szerzett tapasztalatok a gyermeksebészetben. *Gyermekgyógyászat*, 48 (3): 300-302.

Inkontinencia

Tanulmányok

- Koszó Péter (2001): A székürítési zavarokban szenvedő gyermekek kezelése. *Gyógyhírek*, 6

(3): 5.

Koszó Péter (1996): A biofeedback lehetőségei az anorectum motilitási zavarainak kezelésében. *Pediáter*, 5 (3): 31-34.

Koszó Péter (1994): A rectomanometria szerepe a gyermekkori obstipatiók és incontinenens állapotok vizsgálatában, egyes kórképek kezelésében. *Pediáter*, 3 (2): 108-109.

Szabó László (1997): Incontinentia a gyermekkorban. *Praxis*, 6 (6): 45-51

Köhögés

Tanulmányok

Gyurkovits Kálmán (2001): A növényi eredetű, légutakra ható szerek gyermekgyógyászati alkalmazásáról. *Komplementer Medicina*, 5 (1): 10-13.

Gyurkovits Kálmán (1993): Mit kell tudni a köhögéscsillapításról gyermekekben? *Gyermekgyógyászat*, 44 (1): 60-61.

Lásztity Natália - Póder György - Kövi Rita - Rákóczy György (1998): Elhúzódó köhögést fenntartó achalasia. *Gyermekgyógyászat*, 49 (1): 41-45.

Simon György - Kósa Lajos - Rumpler Jolán - Zsigmond György (1999): Újabb adatok a Sinecod köhögéscsillapító hatásáról. *Gyermekgyógyászat*, 50 (5): 496-500.

Simon Judit (1995): Krónikus köhögés gyermekkorban. *Medicus Anonymus*, 3 (2): 19, 23

Lázcsillapítás

Baksai László - Berente Ágnes - Szabó Katalin (1992): Lázás gyermek - oxyológus szemével. *Magyar Mentésügy*, 12 (1): 14-19.

Baksai László - Berente Ágnes - Szabó Katalin (1993): Módszertani ajánlás a lázcsillapításról (A „Lázás gyermek - az oxyológus szemével” c. közlemény alapján). *Gyermekgyógyászat*, 44 (5): 425-428

Batta Ildikó (1999): A gyermekkori láz- és fájdalomcsillapítás. *Medicus Anonymus*, 7 (12): 49-50.

Bogárdi Mihály (1990): Lázcsillapítók adagolása csecsemő- és gyermekkorban. *Egészségügyi munka*, 37 (8): 231-234.

Duffner, Patricia K. - Baumann, Robert J. (2000): A gyermekkori lázgörcs: az American Academy of Pediatrics gyakorlati ajánlásai. *Gyermekgyógyászati Továbbképző Szemle*, 5 (4): 161-163.

Goldschmidt Béla (1989): Egyszeri adag Naprosyn és Amidazophen lázcsillapító hatásának összehasonlítása gyermekkorban. *Gyermekgyógyászat*, 40 (4): 528-533.

Kajtár Pál (1999): Kommentár. *Gyermekgyógyászati Szemle*, 4 (4): 174-177.

Lopez, Joseph A. - McMillin, Kimberly J. - Tobias-Merrill, Evelyn A. - Chop, William M. (1997): A lázas csecsemők és kisgyermekkeik kezelése: útmutató az egységes ellátáshoz. *Orvostovábbképző Szemle*, 4 (4): 95-101.

McCarthy, Paul L. (1999): A láz. *Gyermekgyógyászati Szemle*, 4 (4): 165-173.

Nemes András - Horányi Mária - Szabados Katalin - Seifert Eszter (1995): Ismeretlen eredetű láz. *Pediáter*, 4 (1): 26-27.

Országos Csecsemő- és Gyermekkegészségügyi Intézet Szakmai Kollégiuma (1995): Láz, lázcsillapítás gyermekkorban. *Az Országos Csecsemő- és Gyermekkegészségügyi Intézet*

Szakmai Kollégiumának állásfoglalása. Gyermekgyógyászat, 46 (4): 394-400.
[valamint: Medicus Anonymus, 1994. 2 (11): 16-21, valamint: Praxis, 1995. 4 (11): 39-44.]

(A témakörhöz kapcsolódóan ld. még a fájdalomcsillapítás címszó egyes tételeit!)

Székrekedés

Tanulmányok

- Koszó Péter (1996): A biofeedback lehetőségei az anorectum motilitási zavarainak kezelésében. *Pediáter*, 5 (3): 31-34.
- Koszó Péter (1994): A rectomanometria szerepe a gyermekkori obstipatiók és incontinens állapotok vizsgálatában, egyes kórképek kezelésében. *Pediáter*, 3 (2): 108-109.
- Szemlédy Ferenc - Appelshoffer Sarolta - Pintér András - Hock András - Jainsch Michael (1992): Végbélnyomás-mérés a gyermekkori krónikus obstipatiók differenciáldiagnózisában *Orvosi Hetilap*, 133 (20): 1221-1224.
- Tamási Katalin - Sólyom Enikő - Papp Rózsa (1998): Az obstipatio háttérben álló aetiológiai faktorok. *Gyermekgyógyászat*, 49 (3): 269-273.
- Tokodi István - Pásztai Ildikó - Király László - Simon Gábor (2001): Az obstipatio diagnosztikus problémái újszülött- és csecsemőkorban, konkrét esetünk kapcsán. *Gyermekgyógyászat*, 52 (3): 279-285.

Szorongás

Könyvek

- Ortner, Gerlinde (1999): Gyógyító mesék. A gyermeki agresszió és félelem ellen. Magyar Könyvklub, Budapest
- Ortner, Gerlinde (1997): Új gyógyító mesék. Veszekedések, félelmek, szorongások ellen és az, amit a 6-10 éves gyermek szüleinek mindezekről tudniuk kell. Magyar Könyvklub, Budapest

Tanulmányok

- Csorba János (2000): Depresszió, suicidium és szorongás adolescens korban: serdülőkori problémák gyakorlati nézőpontból. *Családorvosi Fórum*, okt.: 24-30.
- Fohn Márta (2000): Gyermekkori depresszió és szorongás. *Családorvosi Fórum*, okt.: 19-22.
- Gádos Júlia (1996): Depresszió és szorongásos zavarok gyermek- és serdülőkorban. *Háziorvos Továbbképző Szemle*, 1 (2): 76-78.
- Kopp Mária - Skrabski Árpád (1990): A 20 évesnél fiatalabb magyar lakosság lelki, magatartási zavarai és azok szociális és pszichológiai háttere. *Végeken*, 1 (4): 10-18
- Szabó Sándor (1990): A fiatal és serdülőkorban előforduló szorongásos állapotok kialakulásának és megelőzésének egyes kérdései. *Egészségnevelés*, 31 (5): 196-198.

(A témakörhöz kapcsolódóan ld. még a depresszió címszóhoz tartozó szakirodalmat!)

Kitekintés

Tüneti kezeléssel kapcsolatos információk az Interneten

Az Interneten igen nagy számban található tüneti kezeléssel foglalkozó honlapok. Az alábbi lista így természetesen nem teljes körű, csupán a legfőbb honlapok elérhetőségeit és rövid ismertetéseit tartalmazza. Valamennyi honlap tartalmaz azonban internetes link ajánlót, így a témakör iránt érdeklődők ezekről számos további honlaphoz is eljuthatnak. A legtöbb, ajánlott honlapon hozzáférhető tanulmányok és szakmai irányelvek teljes szövegei, továbbképzési és konferencia információk, hírlevelek, megismerhetők a tüneti kezeléssel foglalkozó folyóiratok – mindezek segítségével a tüneti kezelés iránt érdeklődők naprakész információkhoz juthatnak.

Magyar Hospice-Palliatív Egyesület: <http://www.hospice.hu>

Hospice alapelvek; hazai hospice szervezetek adatai; információk hospice képzésekről és konferenciákról; szakirányú könyvek és folyóiratok megrendelési lehetősége; a Kharón című tanatológiai folyóirat tartalomjegyzékei és absztraktjai; a Hospice Hírek című folyóirat valamennyi számának teljes anyaga; magyar nyelvű szakirodalmi ajánlat; internetes ajánlat.

American Academy of Hospice and Palliative Medicine: <http://www.aahpm.org>

Letölthető tanulmányok a szervezet AAHPM Bulletin című lapjából; megrendelhető távoktatási program; eseménynaptár; álláshirdetések stb.

American Pain Society: <http://www.ampainsoc.org>

A The Journal of Pain című folyóirat ismertetése; az APS Bulletin című lap letölthető, teljes anyagai; feliratkozási lehetőség a szervezet hírlevelére; megrendelhető kiadványok; eseménynaptár; amerikai fájdalomcsillapító ambulanciák adatai; honlap ajánlat.

Children's Hospice International: <http://www.chionline.org>

A gyermek hospice modell-program ismertetése; internetes fórumok; megrendelhető kiadványok; internetes ajánlat; beteg gyermekeknek kialakított oldalak (olvasóterem, játszótér, gyermekrajzok stb.)

European Association for Palliative Care: <http://www.eapcnet.org>

Letölthető angol nyelvű szakmai irányelvek és tanulmányok; információk a tüneti kezeléssel kapcsolatos konferenciákról és továbbképzésekről; információk az európai palliatív terápiás szervezetekről és az European Journal of Palliative Care című folyóiratról; jól rendszerezett internetes ajánlat.

Hospice Palliative Nurses Association: <http://www.hpna.org>

Információk a nővérek palliatív szakképzéséről; információk a The Journal of Hospice and Palliative Nursing című folyóiratról; szakkönyv ajánlat; eseménynaptár, nővéreknek ajánlott honlapok címei.

International Association for the Study of Pain: <http://www.iasp-pain.org>

Fájdalomcsillapítási kishoztár (definíciók); a fájdalomambulanciák szakmai irányelvei; a fájdalomcsillapítással kapcsolatos kutatások etikai alapelvei; curriculum-minták orvosok, nővérek, pszichológusok, gyógyszerészek és fizioterapeuták képzéséhez; fájdalomcsillapítással foglalkozó folyóiratok széleskörű gyűjteménye; szakirodalmi ajánlat (megrendelhető kiadványok); letölthető tanulmányok a Pain című folyóiratról; nemzeti szervezetek adatai; információk képzésekről, ösztöndíjakról, álláslehetőségekről.

National Council for Hospice and Specialist Palliative Care Services:
<http://www.hospice-spc-council.org.uk>

A British Medical Journal palliatív terápiával kapcsolatos tanulmányai (teljes szöveggel); tanulmányok a palliatív terápiás kutatásokról, a bizonyítékokon alapuló palliatív terápiáról és a minőségbiztosításról; angliai kormányzati irányelvek és ajánlások; megrendelhető kiadványok; a szervezet hírlevelének anyagai (letölthető formátumban);

recenziók új szakkönyvekről; információk képzésekről és konferenciákról; internetes ajánlat;

National Hospice and Palliative Care Organization (USA): <http://www.nhpc.org>

Képzési és konferencia információk; amerikai naplapok és magazinok palliatív gondozásról szóló írásainak teljes anyagai, amerikai hospice szervezetek adatbázisa stb.

Pediatric Pain: <http://is.dal.ca/~pedpain/prohp.html>

A Pediatric Pain Letter című folyóirat ismertetése; szakmai irányelvek és tanulmányok letölthető formátumban; levelezési listák; szülőknek szóló tájékoztatók; honlap ajánlat.

Project on Death in America: <http://www.soros.org/death>

A Soros Alapítvány Open Society Institute nevű intézményének programja a haldoklók életminőségének javításáért s a gyászolók hatékonyabb támogatásáért. A honlapról elérhetők a program hírleveleinek teljes anyagai, bibliográfiái, a támogatott programok ismertetései, egy részletes tájékoztató a média képviselői számára a palliatív gondozásról, honlap ajánlatok stb.

WHO Cancer Pain Release: <http://www.medsch.wisc.edu/WHOCancerpain>

Az Egészségügyi Világszervezet fájdalomcsillapítási lapjának teljes anyagai, bennük: szakmai irányelvek, tanulmányok, nemzeti szervezetek és modell-programok bemutatása, képzésekkel és konferenciákkal kapcsolatos információk.

A tüneti kezelés

magyar nyelvű szakirodalmának bibliográfiája

A Kharón – Thanatológiai Szemle 5. évfolyam 4. (2001 őszi) számának melléklete

Kiadó: Magyar Thanatológiai Alapítvány, Budapest-Pécs

Szerkesztő és felelős kiadó: Dr. Pilling János
Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet
1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.

Tel.: 2102930/6354

E-mail: pilljan@net.sote.hu